

لیبرہ آفیس

رائٹر

Writer Guide

۷.۱

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مهارت سوم - واژه پرداز

لیبره آفیس رایتز

LibreOffice Writer

✓ آشنایی با محیط کار

✓ ویرایش سند

✓ قالب بندی

✓ کار با جدول

✓ ادغام پستی

✓ آماده سازی و چاپ

شما می توانید با رعایت نکات زیر آزادانه از مطالب این کتاب استفاده کنید:

۱. ذکر منبع را فراموش نکنید.
۲. چنانچه مطلبی اضافه کردید آن را نیز آزادانه در اختیار قرار دهید.

پدید آورندگان

برای این نگارش

حجت‌اله مداحی

برای نگارش‌های قبلی

شرکت دانش‌بنیان سامانه‌های آزاد فناوری اطلاعات ایده‌آل آینده ایرانیان (سافا)

بازخورد

لطفا هرگونه پیشنهادها، انتقادها و بازخوردها و نکات خود در خصوص این کتاب را به طور مستقیم به رایانامه goodlinuxuser@chmail.ir ارسال فرمایید.

تاریخ انتشار و نسخه نرم افزار

این راهنما همزمان با عید غدیر ۱۴۴۲ (۱۴۰۰ هجری شمسی و ۲۰۲۱ میلادی) برای نسخه ۷.۱ آغاز شد.

ممکن است در سایر نسخه مقدراری تفاوت وجود داشته باشد.

تقدیم به سیدالشهداء، حضرت اباعبدالله الحسین و ارواح طیبه همه شهدا که آزادگان جهانند.

۱	حق نشر
۱	پدید آورندگان
۱	بازخورد
۱	تاریخ انتشار و نسخه نرم افزار
۶	مقدمه
۷	این کتاب برای چه افرادی است؟
۷	چه چیزی در این کتاب است؟
۸	لیبره آفیس را از کجا بگیرم؟
۹	فصل ۱ آشنایی با محیط برنامه
۱۰	معرفی-رایتر چیست؟
۱۰	اجزای پنجره اصلی رایتر
۱۱	نوار عنوان
۱۱	نوار منو
۱۲	نوار جانبی
۱۴	دسته‌های نوار جانبی
۱۶	نوار ابزارها
۱۶	آشکار یا پنهان کردن نوار ابزارها
۱۶	نوار ابزارهای پرکاربرد
۱۷	زیرمنوها و جعبه ابزارها
۱۸	جابه‌جایی نوار ابزارها
۱۹	خط‌کش‌ها
۱۹	نوار وضعیت
۱۹	کلیدهای میانبر محیط کار
۲۰	ایجاد سند جدید خالی
۲۱	از مرکز شروع
۲۱	از نوار منو، نوار ابزار یا صفحه کلید
۲۲	ایجاد سند جدید بر اساس قالب‌های موجود (Template)
۲۳	مدیریت اسناد
۲۳	ذخیره کردن سند
۲۴	فرامین ذخیره سازی

۲۴	ذخیره پرونده جدید یا پرونده از قبل ذخیره شده
۲۵	ذخیره یک رونوشت (Save a copy)
۲۵	ذخیره همه
۲۵	ذخیره به عنوان (Save as)
۲۶	بازکردن سند
۲۶	تعویض پنجره فعال یا پرونده جاری (Switch Windows)
۲۶	بستن سند
۲۸	فصل ۲ ویرایش سند
۲۹	روش‌های نمایش سند
۲۹	نمای عادی (Normal view)
۲۹	نمای وب
۳۰	نمای تمام صفحه
۳۰	انتخاب کردن متن
۳۱	انتخاب غیر پیوسته قسمت‌ها
۳۲	انتخاب بلوک عمودی متن
۳۳	برش، رونوشت و چسباندن متن
۳۴	جستجو و جایگزینی متن
۳۴	استفاده از نوار ابزار جستجو
۳۵	استفاده از پنجره محاوره‌ای Find & Replace
۳۷	درج نویسه‌های ویژه
۳۹	فصل ۳ قالب‌بندی
۴۰	مقدمه
۴۰	قالب‌بندی نویسه‌ها
۴۰	نوع قلم، اندازه و جلوه‌ها
۴۱	تنظیمات روی محاوره نویسه
۴۱	قلم، اندازه، رنگ و جلوه‌های قلم
۴۲	موقعیت
۴۳	فرایپویند (HyperLink)
۴۳	برجسته سازی (HighLight)
۴۴	حاشیه‌ها
۴۴	قالب بندی بندها
۴۴	تراز بندی بند

۴۶	تنظیم فاصله بین خطوط و بندها
۴۶	تورفتگی
۴۷	رنگ پس‌زمینه بند
۴۸	تنظیمات روی محاوره‌بند
۴۹	تورفتگی‌ها و فاصله‌گذاری
۴۹	ترازبندی (Alignment)
۵۰	Text Flow
۵۰	طرح کلی و شماره‌گذاری (Outline & Numbering)
۵۰	پریش‌ها (Tabs)
۵۲	بزرگ‌نویسی اولین نویسه‌ها (drop caps)
۵۲	حاشیه‌ها (Borders)
۵۳	سطح (Area)
۵۴	شفافیت
۵۴	کار با گلوله‌ها و شماره‌گذاری
۵۵	استفاده از نوار ابزار گلوله‌ها و شماره‌گذاری
۵۶	دکمه‌های گلوله یا شماره‌گذاری از نوار ابزار قالب‌بندی یا نوار جانبی
۵۶	استفاده از محاوره‌گلوله و علامت‌گذاری
۵۸	قالب‌بندی: مستقیم (دستی) یا سبک‌ها (Styles)
۵۸	استفاده از سبک‌ها توصیه می‌شود
۶۰	حذف قالب‌بندی دستی

لیبره آفیس

رایتر

راهنمای شروع به کار با لیبره آفیس-رایتر

مقدمه

این کتاب برای چه افرادی است؟

لیبره آفیس یک مجموعه نرم افزار اداری پرکاربرد، آزاد، متن باز است که شامل چندین برنامه قدرتمند برای واژه پردازی، صفحات گسترده، ارائه‌ها، گرافیک‌ها، پایگاه‌های داده و فرمول نویسی است.

رایتر یک نرم افزار واژه پرداز است که با قالب های متنوع از جمله میکروسافت ورد (.doc, .docx) سازگار است و شما می‌توانید کار خود را در چندین قالب از جمله pdf خروجی بگیرید.

هر فردی که می‌خواهد به سرعت بالا در کار با رایتر برسد این کتاب را ارزشمند خواهید یافت. شما ممکن است در استفاده از نرم‌افزار واژه پرداز تازه کار باشید یا ممکن است با دیگر مجموعه نرم‌افزارهای اداری آشنا باشید.

چه چیزی در این کتاب است؟

این کتاب ویژگی‌ها و امکانات اصلی رایتر یعنی بخش واژه پرداز از مجموعه لیبره آفیس ۷.۱ را معرفی می‌کند و دستورالعمل استفاده از آن را فراهم می‌سازد.

یادداشت

این کتاب برای نسخه ۷.۱ نوشته شده است؛ نسخه‌های برخط و دیگر نسخه‌ها ممکن است از آنچه در این کتاب توضیح داده شده است در ظاهر و عملکرد کمی متفاوت باشد.

لیبره آفیس را از کجا بگیرم؟

نسخه های مختلفی از لیبره آفیس برای لینوکس، ویندوز و مکینتاش به طور رایگان و آزاد در دسترس است و از نشانی <https://www.libreoffice.org/download> در دسترس است. کاربران لینوکس همچنین نسخه متناسب با توزیع های مخلف لینوکس را خواهند یافت. در صفحه بارگیری نسخه قابل حمل (بدون نیاز به نصب) و نسخه های دیگر فهرست شده است.

لیبره آفیس

رایتر

راهنمای شروع به کار با لیبره آفیس-رایتر

فصل ۱

آشنایی با محیط برنامه

معرفی - رایتر چیست؟

رایتر بخش واژه پرداز مجموعه آزاد و پر امکانات لیبره آفیس آزاد است. به عبارتی برای امکانات معمول یک واژه پرداز (درج متن، ویرایش و قالب بندی، صفحه آرایی، بررسی کننده دستور زبان، فرهنگ جامع و تصحیح خودکار؛ جستجو و جایگزینی؛ و...) رایتر امکانات فوق العاده‌ای دارد.

واژه پرداز (word processor) ✓

نرم‌افزاری است که از آن برای ایجاد، ویرایش، صفحه آرایی و تولید صفحات متنی استفاده می‌شود که البته ممکن است شامل تصاویر و اشکال گرافیکی نیز باشد.

صفحه آرایی ✓

به آرایش متن، نحوه چیدن تصاویر، حاشیه بندی صفحات و تنظیمات چاپ، صفحه آرایی گفته می‌شود.

اجزای پنجره اصلی رایتر

پنجره اصلی رایتر در شکل شماره ۱ نشان داده شده است که در این بخش در مورد آن توضیح داده شده است.

یادداشت ✓

به طور پیش فرض، دستورات رایتر لیبره آفیس همان طور که در این بخش توضیح داده شده است در منوها و نوار ابزارها گروه بندی شده اند. رایتر برای دسترسی به ابزارها و دستورات، هفت رابط کاربری متنوع از جمله روبان که مشابه آن در مایکروسافت ورد وجود دارد را از طریق منوی `view → User Interface...` فراهم آورده است.

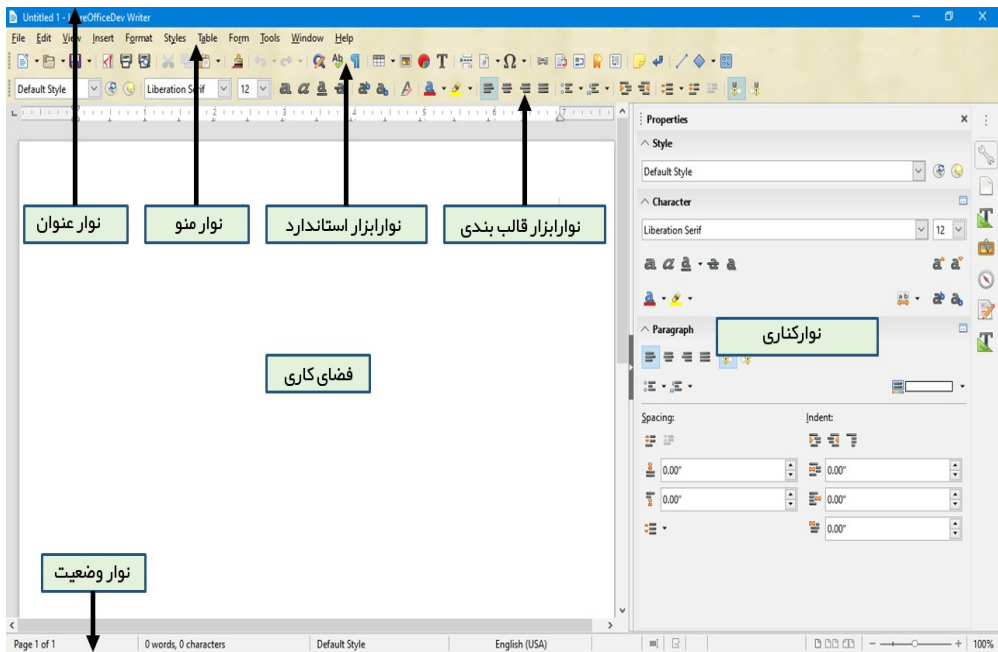
نوار عنوان

نام لاتین آن Title Bar است و در بالاترین قسمت پنجره قرار دارد که نام پرونده جاری در آن مشاهده می شود. در صورتی که پرونده جاری نامی نداشته باشد یعنی تاکنون آن را ذخیره نکرده باشید untitled (بی عنوان) را مشاهده خواهید کرد.

نوار منو

نام لاتین آن Menu Bar است و جای آن در لینوکس و ویندوز زیر نوار عنوان است و در سیستم عامل مک بالای صفحه نمایش است. موقعی که شما یکی از منوها را انتخاب می کنید یک زیرمنو باز می شود که گزینه های بعدی را نمایش می دهد از جمله:

- فرامینی که بلافاصله عملی را انجام می دهند مانند بستن (Close) یا ذخیره (Save) در منوی پرونده (File)
- فرامینی که پنجره های محاوره ای را باز می کنند که با سه نقطه در ادامه فرمان قابل تشخیص هستند، مانند Find and Replace... در منوی ویرایش (Edit)
- فرامینی که زیرمنوهای بعدی را باز می کند. آن ها با پیکان کوچکی مشخص هستند که در ادامه فرمان آمده است، مانند نوار ابزارها (Toolbars) و Zoom در منوی نما (View). با بردن مکان نما روی آن ها، زیرمنو باز می شود.

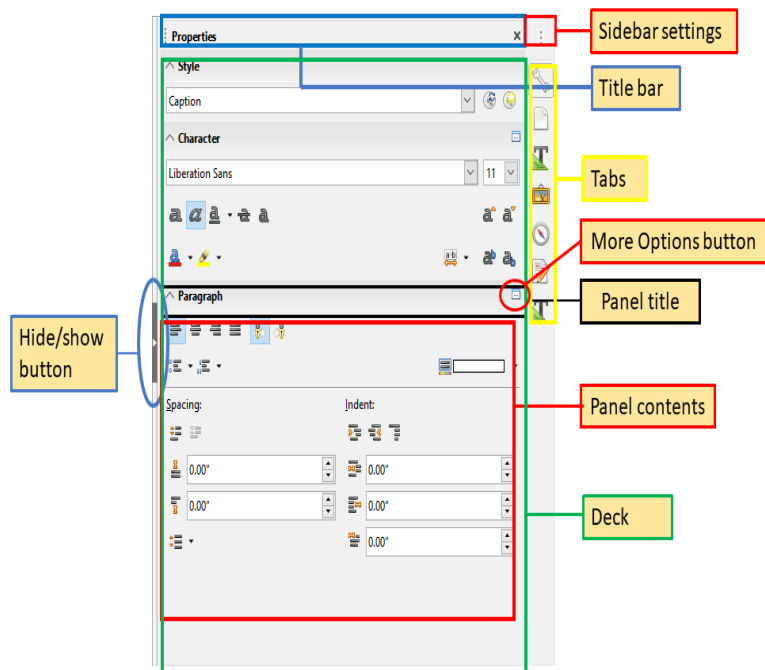

شکل ۱: قسمت‌های پنجره اصلی رایتر

نوار جانبی

نام لاتین آن Sidebar است و همان طور شکل شماره ۱ نشان داده شده است به طور معمول [به طور پیش فرض در زبان های راست به چپ مانند فارسی، سمت چپ و در لاتین سمت راست] در کنار پنجره رایتر باز است.

در صورت لزوم از منوی نما ← Sidebar در نوار ابزار می توانید آن را ظاهر یا مخفی کنید. همچنین نوار کناری همان طور که در شکل شماره ۲ دیده می شود، دکمه ای در کنار خود برای نمایش دادن/مخفی کردن دارد.

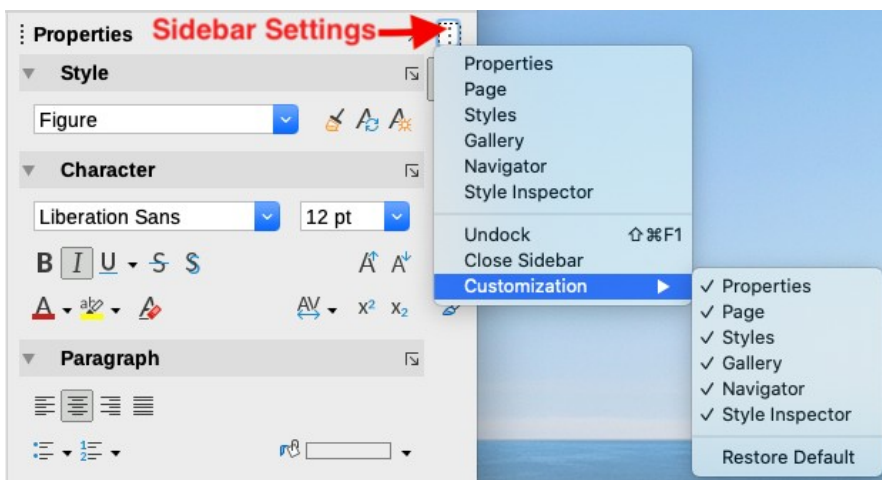
شکل ۲: ویژگی‌های نوار کناری

نوارکناری رایتر به طور پیش فرض مشتمل بر ۶ دسته است: خصوصیات (*Properties*)، صفحه (*Page*)، سبک‌ها (*Styles*)، نگارخانه (*Gallery*)، ناوبر (*Navigator*)، و بازرس سبک (*Style Inspector*) است. هر دسته با کلیک رو شمایل مربوطه کناری نوار باز می شود.

هر دسته شامل نوار عنوان و محتویات تابلوهاست. یک تابلو ترکیبی از نوار ابزار و پنجره محاوره‌ای است. نوار ابزارها و تابلوهای نوارکناری کاربردهای زیادی به اشتراک می گذارند. به عنوان مثال، شمایلی که متن را توپر (**Bold**) یا مایل (*italic*) می کند هم در نوار ابزار قالب بندی در پنجره اصلی وجود دارد و هم در تابلو نویسه (*Character panel*) در دسته خصوصیات.

برای هماهنگ کردن عرض نوارکناری، نشانگر موشی را دیواره بین فضای کاری و نوارکناری قرار دهید و هرگاه شکل نشانگر به پیکان دو طرفه تغییر کرد، کلیک کنید و به راست یا چپ بکشید. اما این کار کارایی چندانی ندارد چراکه برخی از دسته های با توجه به محتویات آن از حد معینی کم عرض تر نمی شوند.

برای این که نوار کناری را از گوشه پنجره اصلی جدا کنید و به عبارت دیگر آن را شناور کنید یا به گوشه دیگر پنجره وصل کنید از فهرست کشویی تنظیمات نوار کناری واقع در بالای نوار استفاده کنید. (شکل شماره ۳ را ببینید)

شکل ۳: منوی تنظیمات نوار کناری

برای انتخاب این که می خواهید چه زبانه هایی در نوارکناری فعال باشد هم می توانید از همین فهرست استفاده کنید.

دسته های نوار جانبی

دسته های شامل شده در نوار کناری در زیر شرح داده شده است.

دسته خصوصیات (Properties): حاوی ابزارهایی برای قالب بندی مستقیم محتواست.

زمانی که یک متن انتخاب شده باشد این تابلوها ظاهر می شوند::

- سبکها (Styles): اعمال، ایجاد یا به روزرسانی سبک یک بند.
- نویسه (Character): اصلاح خصوصیات متن مانند نام قلم، اندازه، رنگ، وزن یا فاصله بین نویسه ها.
- بند (Paragraph): اصلاح تراز بندی بند، رنگ پس زمینه، تورفتگی، فاصله و شماره یا علامتگذاری فهرست ها.

زمانی که یک تصویر یا گرافیک انتخاب شده باشد این تابلوها ظاهر می شوند:

- ناحیه (Area): اصلاح نحوه پر بودن رنگ و شفافیت پس زمینه تصویر

- تصویر (Image) : اصلاح روشنایی، تضاد (contrast) رنگ، حالت رنگ، و شفافیت.
- لفافه (Wrap): اصلاح موقعیت شکل یا تصویر با توجه به متن دور آن.
- موقعیت و اندازه (Position and Size): اصلاح پهنا، ارتفاع، دوران یا برگرداندن

زمانی که شی رسم شده انتخاب شده باشد این تابلوها ظاهر می شوند:

- ناحیه (Area): اصلاح نحوه پر بودن رنگ و شفافیت پس زمینه تصویر
- جلوه (Effect): افزودن یا هماهنگی درخشش یا لبه های نرم و شفافیت پس زمینه
- خط: اصلاح پیکان ها، سبک خط، پهنا، رنگ و شفافیت پس زمینه
- موقعیت و اندازه (Position and Size): اصلاح پهنا، ارتفاع، دوران یا برگرداندن

زمانی یک چارچوب انتخاب شده باشد این تابلوها ظاهر می شوند:

- ناحیه (Area): اصلاح نحوه پر بودن رنگ و شفافیت پس زمینه تصویر
- موقعیت و اندازه (Position and Size): اصلاح پهنا، ارتفاع، دوران یا برگرداندن

دسته صفحه (Page): حاوی ابزارهایی برای قالب بندی مستقیم صفحه است که چهار تابلو دارد:

- قالب (Format): اصلاح اندازه، پهنا، ارتفاع، جهت و حاشیه های صفحه.
- سبک ها: اصلاح سبک شماره گذاری صفحه، پس زمینه، چیدمان و تعداد ستون ها.
- سرصفحه (Header): فعال / غیرفعال کردن سرصفحه و اصلاح حاشیه ها، فاصله ها و محتویات
- پاورقی (Footer): فعال / غیرفعال کردن پاورقی و اصلاح حاشیه ها، فاصله ها و محتویات

احتیاط

آگاه باشید با تغییراتی که در گزینه های دسته صفحه، شما سبک صفحه در حال استفاده را تغییر خواهید داد، اصلاح نه فقط برای صفحه جاری بلکه برای همه صفحاتی است که در این سند از این سبک استفاده می کنند.

دسته سبک ها و قالب بندی (Styles and Formatting): مدیریت سبک های استفاده شده در

سند، اعمال سبک های موجود، ایجاد سبک های جدید یا اصلاح آن ها.

دسته نگارخانه (Gallery): - نمایش تصاویر و نمودارها در تم‌های نگارخانه. نگارخانه دو بخش دارد: اولی فهرست‌هایی از تم‌ها بر اساس نام (پیکان‌ها، گلوله‌ها، نمودارها و غیره) و دومی نمایش تصاویر مربوط به تم انتخابی.

دسته ناوبری (Navigator): کاوش سند و تشخیص محتوای آن بر اساس انتخاب دسته بندی محتوا از قبیل سرفصل‌ها، جدول‌ها، قاب‌ها، تصاویر و غیره. برای اطلاعات بیشتر کار با ناوبری در صفحات بعد را مطالعه بفرمایید.

دسته بازرسی سبک (Style Inspector): نمایش همه ویژگی‌ها سبک‌های بند، سبک‌های نویسه، و قالب بندی دستی متن انتخاب شده.

نوار ابزارها

لیبره آفیس دو نوع جایگاه نوار ابزار دارد: ثابت و شناور. در حالت ثابت نوار ابزارها می‌تواند به جاهای مختلفی جابجا شود (مثلا بالا، پایین یا کنار فضای کاری) و حتی شبیه یک پنجره مستقل، شناور در هر جای صفحه که خواستید قرارگیرند یا دوباره در قسمتی از صفحه، ثابت شوند.

آشکار یا پنهان کردن نوار ابزارها

برای آشکار یا پنهان کردن نوار ابزارها، از نوار منو به **نما ← نوارهای ابزار** بروید و روی نام هر نوار ابزاری که مدنظر دارید کلیک کنید تا با علامت دار شدن یا برداشتن علامت آن نوار ابزار به هدف خود برسید.

برای مخفی کردن یا به اصطلاح بستن نوار ابزار راه دیگری هم وجود دارد و آن کلیک راست کردن روی فضای بین دو آیکن و انتخاب گزینه **بستن نوار ابزار** که آخرین گزینه از منویی است که باز می‌شود.

نوار ابزارهای پرکاربرد

در لیبره آفیس به طور پیش فرض اولین نوار ابزاری که زیر نوار منو دیده می‌شود (شکل شماره ۱) نوار ابزار استاندارد خوانده می‌شود.

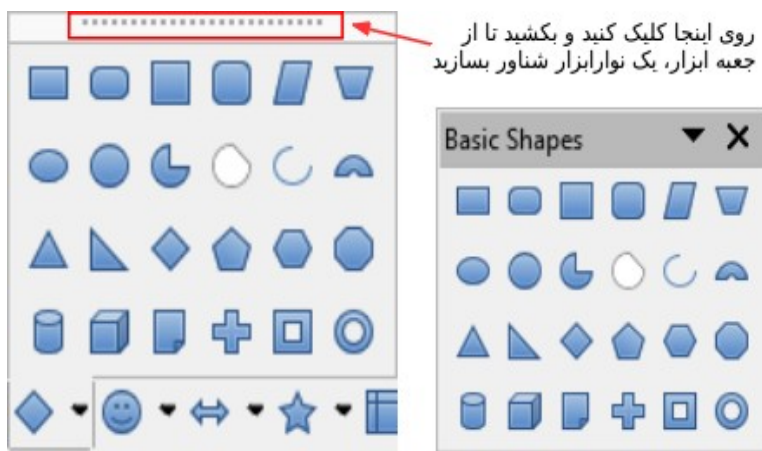
دومین نوار ابزار پر کاربرد در بالا نوار ابزار قالب بندی (Formatting toolbar) است که اگر شکل یا تصویر انتخاب شود مخفی می شود و نوار ابزار ویژگی های مربوط به تصویر یا شکل نمایش داده می شود.

برای داشتن فضای بیشتر می توانید همان طور که قبل تر گفته شد این دو نوار ابزار را ببندید و به جای آن از منوی نما ← نوار ابزارها ← standard(single mode) را انتخاب کنید که شامل ابزارهای پر کاربردتر این دو نوار ابزار است.

زیرمنوها و جعبه ابزارها

شمایل های روی نوار ابزار که مثلث کوچکی کنارشان است زیرمنو یا جعبه ابزار بیشتری مربوط به آن ابزار دارد.

یک جعبه ابزار مجموعه ای از ابزارهای ضمیمه به یک ابزار است مثلا وقتی روی مثلث کوچک ابزار شکل بزئید جعبه ابزار شامل انواع اشکال مشاهده خواهد شد. یک جعبه ابزار را همان طور که در شکل ۴ می بینید می توان به عنوان یک نوار ابزار شناور باز نگه داشت. جعبه ابزار جدا شده نیز دارای نوار عنوان است و می توانید شبیه دیگر نوار ابزارها آن را جابه جا یا ثابت کنید.

شکل ۴: مثالی از شناور کردن جعبه ابزار

جابه‌جایی نوار ابزارها

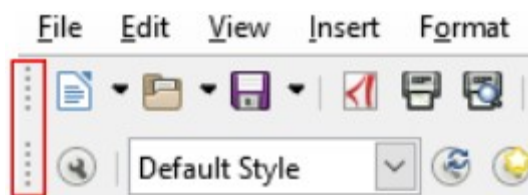
نوار ابزارهای ثابت می‌توانند از حالت ثابت خارج شوند، هرچند در همان حالت متصل می‌توانند به چپ یا راست جابجا شوند.

برای جدا کردن نوار ابزار:

۱) نشانگر موشی را روی دستگیره‌های نوار ابزار ببرید (نوار عمودی کوچک ابتدای نوار ابزار که در شکل ۵ نشان داده شده است)

۲) دکمه کلیک را پایین نگه دارید و نوار ابزار را به محل جدید بکشید.

۳) دکمه موشی را رها کنید.

شکل ۵: دستگیره‌های نوار ابزار

برای انتقال نوار ابزار شناور - شبیه سایر پنجره‌ها - روی نوار عنوان کلیک کنید و به محل دیگر بکشید یا اگر خواستید آن را به بالا یا پایین پنجره اصلی متصل کنید.

یادداشت

شما همچنین می‌توانید برای ثابت یا به عبارتی متصل کردن نوار ابزار، روی نوار عنوان آن دوبار کلیک کنید.

نکته

اگر دستگیره‌های نوار ابزار دیده نمی‌شود موقعیت آن قفل شده است. برای بازکردن، روی آن کلیک راست کنید و سپس گزینه **قفل کردن موقعیت نوار ابزار (Lock Toolbar Position)** را از حالت انتخاب خارج کنید.

خط کش‌ها

خط کش افقی در عرض بالای فضای کاری به طور پیش‌فرض مشاهده می‌شود اما خط کش عمودی به طور پیش‌فرض مخفی است. برای فعال کردن خط کش عمودی، از نوار منو، نما < خط‌کش‌ها (Rulers) > خط‌کش عمودی را انتخاب کنید یا از ابزارها < گزینه‌ها... > LibreOffice Writer < نما، خط‌کش عمودی (Virtual ruler) را علامت بزنید. برای به سرعت ظاهر یا مخفی کردن هر دو خط‌کش از کلید ترکیبی `Ctrl+Shift+R` استفاده کنید.

نکته

خط کش افقی یک دکمه توضیحات (**comments**) در انتهای خود دارد؛ اگر برای برخی بخش‌های سند توضیح درج شده باشد با کلیک روی این دکمه به سرعت قسمت توضیحات مخفی یا آشکار می‌شود.

نوار وضعیت

نوار وضعیت رایتر در پایان فضای کاری قرار دارد و اطلاعاتی درباره سند و راه‌های راحتی برای تغییر سریع برخی ویژگی‌های سند فراهم می‌کند. این نوار می‌تواند از منوی نما با خارج کردن از انتخاب، مخفی شود.

کلیدهای میانبر محیط کار

برای دسترسی ساده تر و سریع تر به فرامیندر لیبره آفیس هم شبیه سایر برنامه‌ها کلیدهای میانبری هم در نظر گرفته شده است. تا بدون نیاز به حرکت موشی بتوانید سریع تر فرامین مدنظر خود را اجرا کنید. مثلا `Ctrl+S` در لیبره آفیس و بیشتر برنامه‌های کاربردی کلید میانبر ذخیره (Save) است.

کلید میانبر فرامینی که در منوها مشاهده می‌شود رو به روی نوشته شده است.

یادداشت

در رابط کاربری فارسی کلیدهای کنترلی صفحه کلید هم ترجمه شده اند! مثلا به جای Ctrl در نام کلید میانبر کلمه مهار را مشاهده خواهید کرد. (به جای Shift تبدیل و به جای Alt دگرساز).

نکته

با فشردن کلید Alt و حرف زیرخط دار منو یا زیر منوی مربوطه می توانید به آن منو دسترسی داشته باشید. مثلا فشردن کلیدهای Alt و F هم منوی File را برای شما باز می کند و فشردن حرف زیر خط دار زیرمنوها مشابه کلیک روی آن عمل خواهد کرد.

Alt در صفحه کلید استاندارد فارسی

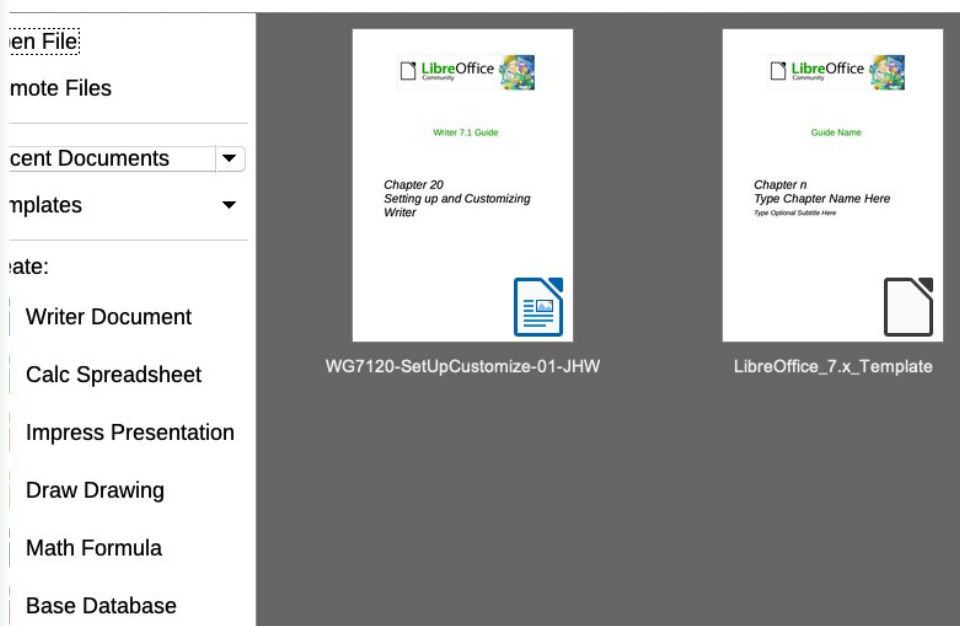
برای نکته قبل در هنگام فارسی بودن صفحه کلید ممکن است فقط دگرساز (Alt) سمت چپ کار کند چراکه در صفحه کلید استاندارد فارسی کلیدها سه حالت دارند. ۱: حالت عادی، ۲ حالتی که با تبدیل (Shift) فشرده شوند که معمولا برای اعراب و علائم (ویرگول و ...) استفاده می شود، ۳ حالتی که با دگرساز (Alt) سمت راست فشرده شوند که در این حالت می توان علائم لاتین را بدون لاتین کردن صفحه کلید ظاهر کرد یعنی بدون این که برای نوشتن @ بدون این که صفحه کلید را لاتین کنید و بعد با Shift و عدد ۲ این علامت را بنویسید و دوباره صفحه کلید را فارسی کنید می توانید با Alt سمت راست و عدد ۲ به سادگی این کار را انجام دهید.

ایجاد سند جدید خالی

شما از چندین طریق می توانید یک سند جدید یا خالی در رایتر ایجاد کنید.

از مرکز شروع

هنگامی که لیبره آفیس باز است اما سندی باز نیست، مرکز شروع (شکل شماره ۶) دیده می شود.

شکل ۶: مرکز شروع لیبره آفیس

روی **Create: Writer Document** کلیک کنید تا یک سند متنی ایجاد شود؛ البته همان طور که کمی بعد، بیشتر توضیح داده خواهد شد روی **Templates** هم می توانید کلیک کنید تا قالبی غیر از قالب پیش فرض برنامه برای سند جدیدتان انتخاب کنید.

از نوار منو، نوار ابزار یا صفحه کلید

اگر رایتر باز باشد شما از سه راه دیگر می توانید سند جدید ایجاد کنید:

- فشردن کلید ترکیبی **Ctrl+N**
- انتخاب پرونده < جدید > نوشتار متنی (**File > New > Text Document**) (از نوار منو)
- کلیک روی شمایل جدید (**New icon**) روی نوار ابزار استاندارد

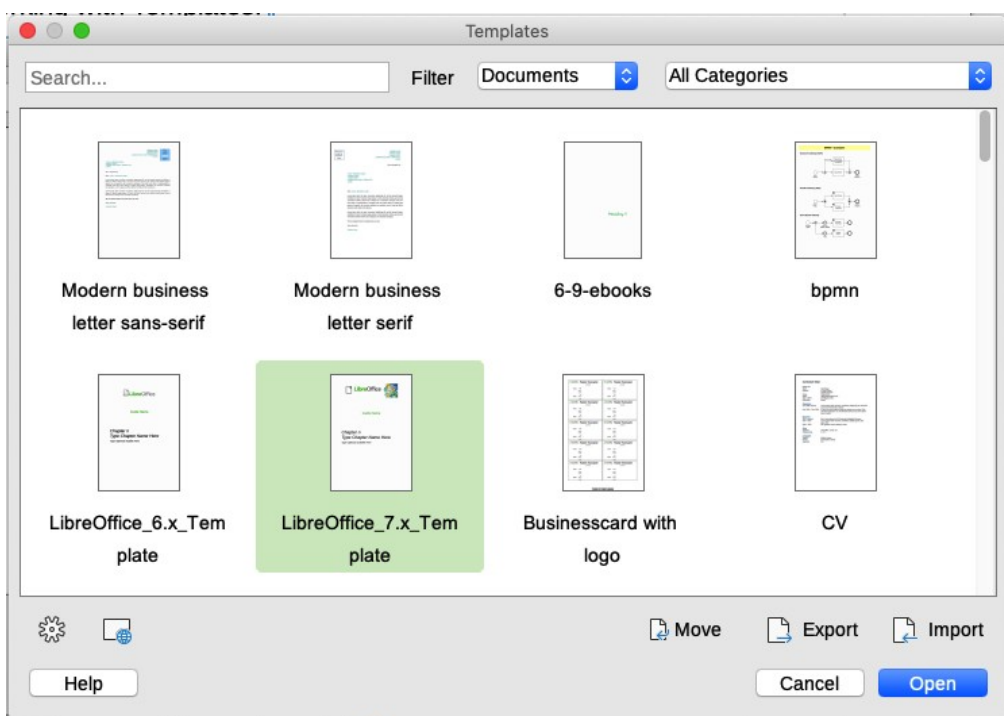
ایجاد سند جدید بر اساس قالب‌های موجود (Template)

یکی از قابلیت‌های رایتر برای تسریع در کارهای تکراری استفاده از قالب (Template) است. قالب، پرونده ای ویژه ای است که می‌تواند مجموعه‌ای از متن، قالب بندی، سبک، تصاویر پس زمینه و سایر موارد مشابه باشد و مثل یک فرم خام برای کارهای مشابه یا تکراری قابل استفاده است (شبهه نامه‌های اداری با سربرگ مشخص). سبک‌ها و تنظیماتی است که در ایجاد سند جدید قابل استفاده است. مزیت استفاده از قالب برای ایجاد سند جدید این است که تنظیمات و طراحی ظاهری سند جدید مشابه قالب انتخاب شده است و نیاز به طراحی و تنظیمات مجدد نیست.

برای بازکردن پنجره قالب‌ها، به این یکی از این روش‌ها اقدام کنید:

- استفاده از کلید میانبر **Ctrl+Shift+N**
- انتخاب پرونده **< Templates >** مدیریت قالب‌ها از نوار منو (**File > Templates >**)
(Manage Templates)
- انتخاب پرونده **< جدید >** قالب‌ها از نوار منو (**File > New > Templates**)
- کلیک روی مثلث کوچک شمایل جدید (**New icon**) روی نوار ابزار استاندارد و انتخاب **Templates...**

نمونه نشان داده شده در شکل شماره ۷ قالب‌های مربوط به نوشتار (سند‌های های متنی) مشخص است. کفایت روی قالب دلخواهتان دوبار کلیک کنید تا سندی با آن قالب ایجاد شود. همچنین می‌توانید یک قالب انتخاب کنید و روی دکمه **بازکردن (Open)** کلیک کنید.

شکل ۷: ایجاد سند با استفاده از قالب

مدیریت اسناد

پس از اسناد جدید و تکمیل آن، لازم است ایجاد یک اسنادی که در سند را ذخیره کنیم یا ببندیم. همچنین ممکن است در آینده بخواهیم مجدداً نوشتار را در رایتر باز کنیم.

ذخیره کردن سند

شما می‌توانید یک نوشتار را با فرامین ذخیره (Save) یا فرمان ذخیره با عنوان... (Save as) ذخیره کنید.

فرامین ذخیره سازی

ذخیره پرونده جدید یا پرونده از قبل ذخیره شده

یکی از کارهای زیر را انجام دهید:

- فشردن **Ctrl+S**.
- انتخاب پرونده < ذخیره از نوار منو (**File > Save**)
- کلیک روی شمایل ذخیره (**Save icon**) روی نوار ابزار استاندارد.

اگر نوشتار جدیدتان ذخیره نکرده باشید، با انجام هر یک از گزینه‌های فوق، پنجره ذخیره به عنوان (**Save as**) باز می‌شود. نامی برای پرونده وارد کنید و از نوع (پسوند) و محل ذخیره سازی آن را بازبینی کنید و روی ذخیره کلیک کنید.

پس از این که سند را ذخیره کردیم، ممکن است مجدداً تغییراتی را در آن اعمال کنیم. بهتر است چر چند دقیقه یکبار سند را ذخیره کنیم تا در صورت ایجاد مشکلی مانند قطع شدن برق، تغییرات داده شده از بین نرود.

برای ذخیره پرونده جاری نیز به همان ترتیب گفته شده عمل می‌کنیم:

- فشردن **Ctrl+S**.
- انتخاب پرونده < ذخیره از نوار منو (**File > Save**)
- کلیک روی شمایل ذخیره (**Save icon**) روی نوار ابزار استاندارد.

بدیهی است اگر نوشتار را از قبل ذخیره کرده باشید پس از انجام هر یک از گزینه‌های بالا، برای نام و نوع و محل پرونده نیاز به کار اضافه تری نیست و پرونده با همان نام و نوع در همان محل فعلی ذخیره خواهد شد.

پرونده جاری

سندی که هم اکنون در داخل آن قرار داریم و نام آن در نوار عنوان (بالای پنجره) مشخص است را پرونده جاری می‌گوییم

ذخیره یک رونوشت (Save a copy)

از این دستور وقتی استفاده کنید که می‌خواهید سند فعلی باز بماند و و رونوشت جداگانه ای هم از نگارش فعلی ذخیره کنید.

وقتی از نوار منو، پرونده < Save a Copy ... را که انتخاب کردید، پنجره محاوره‌ای Save As ظاهر شد، نام، نوع و محل را وارد یا تایید کنید و سپس روی ذخیره کلیک کنید. رونوشت ذخیره شده باز نمی‌شود و پرونده اصلی باز و فعال باقی می‌ماند.

ذخیره همه

این فرمان همه پرونده‌های باز را ذخیره می‌کند.

از نوار منو، پرونده < ذخیره همه (File > Save All) را انتخاب کنید تا بدون تغییر در نام، نوع یا محل ذخیره‌سازی همه پرونده‌های باز ذخیره شوند.

ذخیره به عنوان (Save as)

گاهی اوقات ممکن است بخواهیم نگارش فعلی را به عنوان سندی جدید با نام یا نوع یا محل ذخیره سازی دیگری ذخیره کنیم. برای این کار به صورت زیر عمل می‌کنیم:

از نوار منو، پرونده < ذخیره به عنوان (File > Save As) را انتخاب کنید یا کلید میانبر Ctrl+Shift+S را بزنید تا پنجره ذخیره باز شود، سپس نام یا نوع یا محل جدید را مشخص کنید و در نهایت روی ذخیره کلیک کنید.

فرق ذخیره رونوشت (Save a copy) و ذخیره به عنوان (Save as)

وقتی ذخیره به عنوان را انتخاب می‌کنید نگارش فعلی جداگانه ذخیره خواهد شد با این تفاوت که پرونده اصلی با آخرین ذخیره‌سازی قبلی بسته می‌شود و سندی که باز است در واقع سند جدید ذخیره شده است. اما در ذخیره یک رونوشت همان طور که گفته شد تغییرات تا آن لحظه در پرونده ای دیگر ذخیره می‌شود بدون این که باز شود و شما می‌توانید ادامه تغییرات را شما در پرونده اصلی انجام دهید.

لیبره آفیس از عبارت «صدور» برای خروجی گرفتن در قالب‌های دیگر مانند PDF و ePub استفاده می‌کند.

بازکردن سند

از چندین راه می‌توانیم اسناد موجود را باز کنیم، از جمله:

- کلیک روی **Open File** یا **Remote files** از مرکز شروع
- انتخاب **پرونده > بازکردن...** (**File > Open**) یا **File > Open Remote** از نوار منو.
- فشردن **Ctrl+O**.

کلیک روی شمایل بازکردن (**Open icon**) روی نوار ابزار استاندارد.

هنگامی که پنجره بازکردن باز شد، ابتدا در صورت نیاز محل و نوع پرونده را مشخص می‌کنیم و سپس پرونده مورد را انتخاب و در نهایت روی دکمه **بازکردن** کلیک می‌کنیم.

برای باز کردن سندی که اخیراً در رایتر باز شده باشد روش‌های ساده‌تری هم هست:

- کلیک روی تصویر بند انگشتی سند نظر را در صفحه شروع
- انتخاب **پرونده > بازکردن نوشتارهای اخیر** > از نوار منو و انتخاب سند مورد نظر
- کلیک روی مثل کوچک روبه پایین کنار شمایل بازکردن (**Open icon**) روی نوار ابزار استاندارد.

تعویض پنجره فعال یا پرونده جاری (Switch Windows)

همان‌طور که می‌دانید فقط یک پرونده جاری می‌توانیم داشته باشیم یعنی همزمان نمی‌توانیم مشغول نوشتن در چند سند باشیم. اما اگر چندین سند باز نیازمند ویرایش باشد می‌توانیم از منوی **پنجره** در نوار منو، فهرست پنجره‌های باز را ببینیم و سند مورد نظر خود را انتخاب کنیم تا پنجره فعال ما شود.

بستن سند

برای بستن پرونده جاری یکی از روش‌های زیر را به کار می‌بریم:

- از نوار منو، بستن را انتخاب می کنیم.
 - یا کلید میانبر **Ctrl+W** را می فشاریم.
 - یا کلید میانبر **Alt+F4** را می فشاریم.
 - یا روی دکمه کنترلی **X** روی نوار عنوان کلیک می کنیم.
 - یا بر روی نوار عنوان کلیک راست می کنیم و از منوی ظاهر شده بستن را انتخاب می کنیم.
- اگر تغییرات داده شده را ذخیره نشده باشد، در هنگام بستن پرونده، اخطاری داده می شود که می توانید روی دکمه ذخیره یا عدم ذخیره یا انصراف از بسته شدن پرونده کلیک کنید.

لیبره آفیس

رایتر

راهنمای شروع به کار با لیبره آفیس-رایتر

فصل ۲

ویرایش سند

روش‌های نمایش سند

رایتر سه شیوه کلی برای نمایش و ویرایش یک سند دارد: عادی، وب و تمام صفحه. برای تغییر نما، از منوی نما روی نمایی که نیاز داریم کلیک می‌کنیم.

نما یا در واقع پیش‌نمایش چاپ هم نمای دیگری است که البته غیرقابل ویرایش است که می‌توانیم آن را از پرونده < پیش‌نمایش چاپ (File > Print Preview) فعال کنیم.

نمای عادی (Normal view)

نمای عادی، نمای پیش‌فرض رایتر است که سند را همان طور که قرار است چاپ یا پی‌دی‌اف شود نشان می‌دهد.

در نمای عادی در صورت نیاز می‌توانیم سرصفحه و پاورقی و سایر فضاها را خالی بین صفحات را مخفی کنیم؛ برای این کار علامت انتخاب از نما < Show Whitespace از نوار منو برداشته شود.

نمای تک صفحه‌ای (Single-page View)، چند صفحه‌ای با توجه به اندازه صفحه نمایش و بزرگنمایی فضای کاری (Multiple-page View) و کتابی (Book View) هم نماهای عادی هستند که با کلیک روی شمایل مربوطه روی نوار وضعیت در کنار ابزار بزرگنمایی قابل استفاده هستند.

نمای وب

نمای وب سند را آن‌طور نشان می‌دهد که گویا آن را در مرورگر اینترنتی در حال مشاهده هستیم.

نمای تمام صفحه

در این نما، نوار ابزارها و نوار جانبی وجود ندارد؛ سند تمام ناحیه را پر می کند و البته بر اساس بزرگنمایی و چیدمانی که در نمای عادی انتخاب شده بود. برای رفتن به نمای تمام صفحه از کلیدهای میانبر **Ctrl+Shift+J** استفاده می کنیم و برای خروج از این نما هم می توانیم یا کلید **Esc** را بفشاریم یا کلیدها را یک بار دیگر بفشاریم.

انتخاب کردن متن

برای انجام کارهای ویرایشی بر روی متن، لازم است ابتدا متن مورد نظر را با موشی یا صفحه کلید انتخاب کنیم.

انتخاب متن

به برجسته یا درخشان کردن (**Highlight**) قسمتی از متن برای ویرایش، قالب بندی یا رونوشت گرفتن و ... از آن، انتخاب کردن متن می گوئیم.

بند (paragraph)

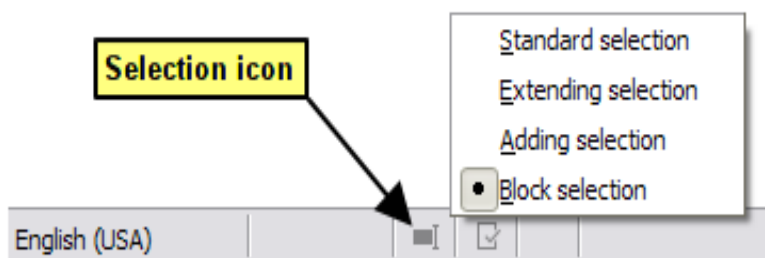
به عبارات یا جملات پشت سر هم که با **Enter** از هم جدا نشده اند، بند می گوئیم. به عبارت ساده با نقطه سرخط یک بند به پایان می رسد.

انتخاب متن در رایتر شبیه انتخاب متن در دیگر برنامه های کاربردی است. می توانیم نشانگر موشی را روی متن مورد نظر ببریم و چندبار کلیک کنیم برای انتخاب یک کلمه (دوبار کلیک)، یک جمله (سه بار کلیک) و یک بند (چهاربار کلیک).

باز هم شبیه انتخاب در برنامه های دیگر می توانیم از کلیدهای **ctrl** و **shift** و هم استفاده کنید.

وقتی دکمه **shift** را نگهداشته ایم به کمک کلیدهای جهتی (بالا-پایین-چپ-راست) یا اگر جایی دیگری از متن کلیک کنیم فاصله بین کلیک جدید و محل قبلی انتخاب خواهد شد. همچنین ما می توانیم از کلیک **fa** به جای نگه داشتن **shift** استفاده کنیم تا با کلیک محدوده انتخاب را افزایش

دهیم. با **fA** حالت انتخاب در واقع به حالت انتخاب افزایشی (**Extended selection**) تبدیل می‌شود و **fA** دوباره، حالت انتخاب را به حالت استاندارد انتخاب بر می‌گرداند.

شکل ۸: تغییر حالت انتخاب از نوار وضعیت

یک راه برای تغییر حالت‌های انتخاب استفاده از شمایل مربوطه در نوار وضعیت است. (شکل ۸ را ببینید). موقعی که روی آن کلیک راست کنیم منویی باز می‌شود که گزینه‌های مختلفی در دسترس قرار می‌دهد. انتخاب استاندارد، انتخاب افزایشی (کلید **fA** که مشابه **shift** عمل می‌کرد، انتخاب اضافه (**Shift+fA** مشابه نگه داشتن **ctrl** عمل می‌کند) و انتخاب بلوکی (**Ctrl+Shift+fA** که به ما امکان انتخاب متن چند نویسه یا کلمه از ابتدا، میانه یا انتهای چند خط می‌دهد)

انتخاب غیر پیوسته قسمت‌ها

برای انتخاب قسمت‌های غیر پیوسته شبیه شکل ۹ پس از انتخاب اولین قطعه متن به کمک موشی، دکمه **ctrl** را پایین نگه می‌داریم و قطعه متنی دیگر را انتخاب می‌کنیم. به جای نگه داشتن **Ctrl** هم می‌توانیم از **Shift+fA** استفاده کنیم تا چند متن را بتوانیم همزمان انتخاب کنیم.

باز هم شبیه انتخاب متن در برنامه‌های دیگر می‌توانیم از کلیدهای **ctrl** و **shift** هم استفاده کنیم. وقتی دکمه **shift** را نگهداشته ایم به کمک کلیدهای جهتی (بالا-پایین-چپ-راست) یا اگر جایی دیگری از متن کلیک کنیم فاصله بین کلیک جدید و محل قبلی انتخاب خواهد شد. از نگه داشتن دکمه **ctrl** و انتخاب متن با موشی استفاده کنید هم می‌توانیم برای انتخاب چند تکه متن استفاده کنیم.

همچنین ما می‌توانیم از کلیک **fa** به جای نگه داشتن **shift** استفاده کنیم تا با کلیک محدوده انتخاب را افزایش دهیم. با **fa** در واقع به حالت انتخاب افزایشی (**Extended selection**) وارد می‌شود و **fa** دوباره یا **Esc** شما را به حالت استاندارد انتخاب برمی‌گرداند.

به جای نگه داشتن **ctrl** هم می‌توانیم از **Shift+FA** استفاده کنیم تا چند متن را بتوانیم همزمان انتخاب کنیم.

یک راه برای تغییر حالت‌های انتخاب استفاده از شمایل مربوطه در نوار وضعیت است. (شکل ۸ را ببینید). موقعی که روی آن کلیک راست کنیم منوی باز می‌شود که گزینه‌های مختلفی در شکل ۹: انتخاب غیر پیوسته قسمت‌ها

با **Shift+FA** حالت انتخاب کردن از استاندارد به حالت انتخاب اضافه (**Addig Selection**) تغییر خواهد کرد و فشردن مجدد آن انتخاب را به حالت استاندارد برمی‌گرداند.

انتخاب بلوک عمودی متن

از حالت انتخابی بلوکی رایتر می‌توانیم بلوکی از متن‌ها را از چند چند سطر انتخاب کنیم. برای این کار می‌توانیم از منوی وایریش **selection mode <** یا نوار وضعیت (شکل شماره ۸) یا کلید ترکیبی **ctrl+shift+fa** حالت بلوکی را انتخاب کنید و شبیه شکل ۱۰، با کمک موشی یا **shift** و دکمه‌های جهتی صفحه کلید بلوکی از متن را انتخاب کنید.

انتخاب متن

انتخاب متن در رایتر شبیه انتخاب متن در دیگر برنامه های کاربردی است. می توانیم نشانگر موشی را روی متن مورد نظر ببریم و چندبار کلیک کنیم برای انتخاب یک کلمه (دوبار کلیک)، یک جمله (سه بار کلیک) و یک بند (چهاربار کلیک).

باز هم شبیه انتخاب متن در برنامه های دیگر می توانیم از کلیدهای **ctrl** و **shift** هم استفاده کنیم. وقتی دکمه **shift** را نگهداشته ایم به کمک کلیدهای جهتی (بالا-پایین-چپ-راست) یا اگر جایی دیگری از متن کلیک کنیم فاصله بین کلیک جدید و محل قبلی انتخاب خواهد شد. از نگه داشتن دکمه **ctrl** و انتخاب متن با موشی استفاده کنید هم می توانیم برای انتخاب چند تکه متن استفاده کنیم.

همچنین ما می توانیم از کلیک **fa** به جای نگه داشتن **shift** استفاده کنیم تا با کلیک محدوده انتخاب را افزایش دهیم. با **fa** در واقع به حالت انتخاب افزایشی (**Extended selection**) وارد

شکل ۱۰: انتخاب بلوکی متن

برش، رونوشت و چسباندن متن

بریدن و رونوشت متن در رایتر شبیه برش و رونوشت متن در برنامه های دیگر است. ما می توانیم متن انتخاب شده ای را با کشیدن با موشی، کلیک راست، شمایل مربوطه یا کلیدهای میانبر در داخل سند یا بین اسناد رونوشت یا جابجا کنیم. همچنین می توانیم از دیگر منابع مثل صفحات وب متنی را رونوشت بگیریم و آن را در سند رایتر بچسبانیم.

- برای جابجایی متن انتخاب شده (کشیدن و رها کردن) از موشی استفاده کنید و آن را به محل جدید بکشید و رها کنید.
- برای رونوشت متن انتخاب شده، ضمن کشیدن، کلید **Ctrl** را در هم نگهدارید.
- برای جابجایی متن انتخاب شده (بریدن و جایگذاری در محل جدید)، **Ctrl+X** را برای بریدن متن استفاده می کنیم و سپس مکان نما را در نقطه ای که قرار است جای گذاری کنیم قرار می دهیم و از **Ctrl+V** برای چسباندن متن استفاده کنید. روش دیگر استفاده از دکمه های نوار ابزار است.

وقتی به طور معمول از چسباندن (**paste**) استفاده می کنیم قالب و سبک مبدأ (مثلا نوع و اندازه قلم) هم حفظ می شود.

برای اینکه متن جابجا شده، قالب‌بندی و سبک متن مقصد (جایی که در آن‌جا قرار می‌دهیم) را به خود بگیرد:

- از ویرایش **Paste Special** را انتخاب می‌کنیم یا
- روی مثلث کوچک کنار **چسباندن (Paste Icon)** نوار ابزار کلیک می‌کنیم یا
- از نوار ابزار روی **شماایل چسباندن**، کلیک موشی را نگه می‌داریم تا زیرمنوها دیده شود یا
- **Ctrl+Shift+V** را می‌زنیم.

سپس **متن بدون قالب (Unformatted text)** را از منو نتایج انتخاب می‌کنیم.

نکته

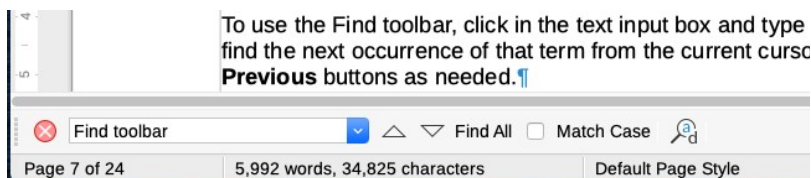
می‌توانیم متن را بدون قالب مبدا، در مقصد با زدن **Ctrl+Alt+Shift+V** بچسبانیم.

جستجو و جایگزینی متن

رایتر برای جستجوی متن در سند دو راه دارد: برای اولین روش برای جستجو استفاده از نوار ابزار جستجو (Find) است و روش دیگر استفاده از پنجره محاوره‌ای Find & Replace است.

استفاده از نوار ابزار جستجو

به طور پیش‌فرض نوار ابزار جستجو، همان‌طور که در شکل ۱۱ مشاهده می‌شود، پایین پنجره برنامه (درست بالای نوار وضعیت) مشاهده می‌شود؛ همان‌طور که در فصل ۱ توضیح داده شد امکان جابجایی و شناور کردن آن وجود دارد. اگر این نوار ابزار را نمی‌بینید نگران نباشید می‌توان آن را از منوی **نما > نوار ابزارها > جستجو (View > Toolbars > Find)** یا **Ctrl+F** ظاهر کرد.

شکل ۱۱: نوار ابزار جستجوی پهلو گرفته در پایین پنجره

برای جستجوی متن یا عبارت متن، کفایست آن را در کادر ورودی بنویسیم و Enter بزنیم. از طریق دکمه‌های بالا و پایین **Find Next** یا **Find Previous** نیز می‌توانیم آن را اگر در موقعیت‌های قبلی یا بعدی پیدا کنیم. **Find All** هم همه یافته‌ها را برجسته (**Highlight**) نشان می‌دهد.

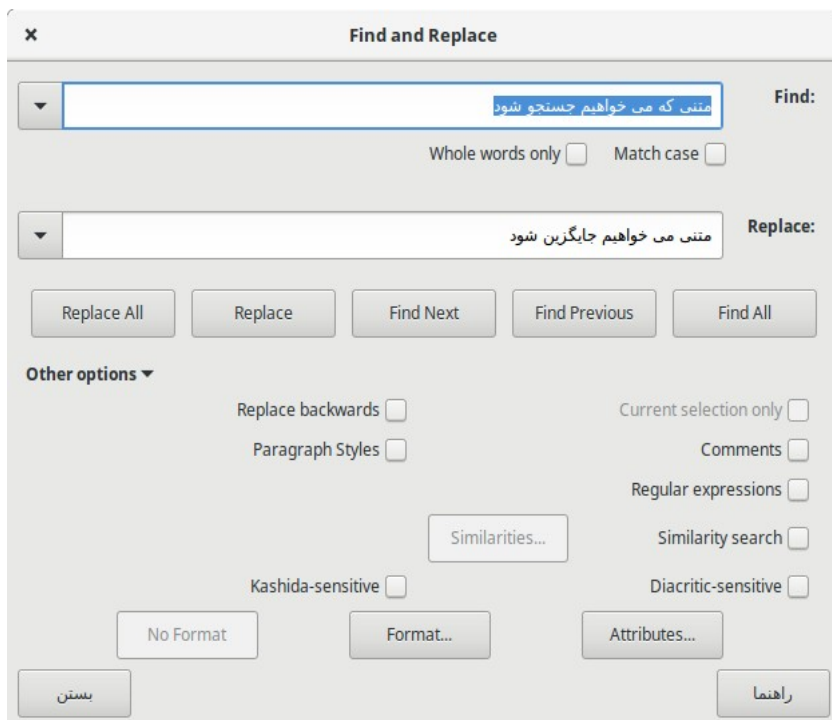
مخفی کردن این نوار ابزار چندین راه دارد از جمله:

- کلیک روی دکمه X ابتدای نوار ابزار
- زدن ESC در زمانی که در کادر جستجو قرار داریم

استفاده از پنجره محاوره‌ای Find & Replace

برای نمایش کادر محاوره‌ای Find & Replace (شکل ۱۲) از روش‌های زیر اقدام می‌کنیم:

- کلیده‌های میانبر **Ctrl+H**
- ویرایش > **Edit > Find & Replace ...** را از از نوارمنو انتخاب می‌کنیم.
- کلیک روی دکمه **Find & Replace** روی نوارابزار جستجو

شکل ۱۲: کادر محاوره‌ای جستجو و جایگزینی

این اختیار را داریم که هنگام باز بودن این کادر محاوره ای روی **Other Options** کلیک کنیم یا امکانات جستجو را گسترش دهیم. (شکل ۱۲ را ببینید)

برای استفاده از کارد محاوره‌ای جستجو و جایگزینی به ترتیب زیر عمل می‌کنیم:

(۱) متنی که می‌خواهیم جستجو کنیم را در کادر **Find** می‌نویسیم

(۲) برای جایگزینی آن متن با متنی دیگر، متن جدید را در کادر **Replace** می‌نویسیم

(۳) در صورت نیاز گزینه‌های مختلفی را انتخاب می‌کنیم. مانند **match case** (تطابق با بزرگی یا کوچکی حروف انگلیسی) یا **whole words only** (فقط کل کلمات یعنی متن مورد جستجو جزیی از یک کلمه نباشد مثلاً اگر دنبال کلمه «دانش آموز» هستیم دانش آموز در کلماتی مانند «دانش آموزان»، «دانش آموزها» یافت نشود). همچنین گزینه‌های دیگر هم در دسترس است مثل: جستجو فقط در متن انتخاب شده، جستجو از موقعیت فعلی مکان نما به عقب به سمت ابتدای سند.

یادداشت

در مثال جستجوی «دانش آموز» فقط در کلمات کامل، اگر «دانش آموزها» با فاصله بین دانش آموز و ها به صورت «دانش آموزها» نوشته شده باشد کلمه دانش آموز کلمه کامل و جدا از کلمه بعدی به نظر خواهد رسید و در نتایج خواهد آمد.

(۴) بر روی **Find Next** کلیک می‌کنیم، اگر نتیجه ای یافت شود به صورت برجسته نمایش داده خواهد شد و در صورت نیاز به جایگزینی با کلیک کردن بر روی **Replace** متن جدید جایگزین کنید.

نکته

از نیاز به مشاهده موردی نتایج نداریم با کلیک روی **Replace All** همه نتایج با متن موردنظرمان جایگزین خواهد شد.

هشدار

از **Replace All** باید با احتیاط و دقت و اطمینان استفاده کنیم چراکه اگر سند را ذخیره و بسته شود؛ دیگر قابل بازگشت به حالت قبل نخواهد بود.

درج نویسه‌های ویژه

نویسه‌های ویژه مواردی است که در صفحه کلید پیدایشان نمی‌کنیم مثلاً © ¼ ø ñ º æ ç † همگی نویسه‌های ویژه هستند.

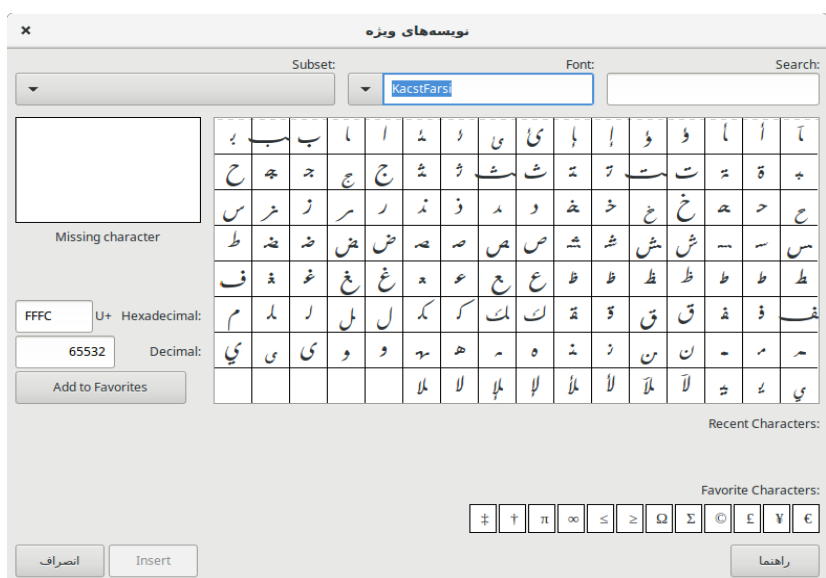
برای درج یک یا چند نویسه ویژه، نشانگر را در موقعیتی که می‌خواهیم نویسه‌ها ظاهر شوند قرار می‌دهیم و به یکی از روش‌های زیر اقدام می‌کنیم:

- روی شمایل نویسه ویژه (Special Character) روی نوار ابزار استاندارد کلیک می‌کنیم تا فهرستی از نویسه‌های برگزیده یا اخیراً استفاده شده باز شود و برای درج، روی هر کدام که خواستیم کلیک می‌کنیم (شکل ۱۳ را ببینید). همچنین می‌توانیم در انتهای فهرست باز شده، با کلیک روی دکمه **More Characters** کادر محاوره‌ای نویسه‌های ویژه (شکل ۱۴) را باز کنیم.

- کلیک روی منوی درج < **Insert > Special Character ...** برای باز شدن کادر محاوره‌ای نویسه‌های ویژه (شکل ۱۴) و سپس دوبار کلیک روی نویسه‌هایی [از هر قلم یا ترکیبی از قلم‌ها] که می‌خواهیم درج شود. نویسه‌هایی که انتخاب کردیم در سند درج می‌شود و همچنین به فهرست نویسه‌های اخیراً استفاده شده اضافه می‌شوند.

قلم‌های مختلف شامل نویسه‌های ویژه مختلف هستند. اگر نویسه ویژه به خصوصی را پیدا نکردیم لازم است قلم‌های دیگر را باید امتحان کنیم.

شکل ۱۴: کادر محاوره ای نویسه های ویژه

نکته

برای مشاهده جزییات نویسه یک بار روی آن کلیک می کنیم تا جزییات آن از جمله کد عددی آن مشاهده شود.

با دوبار کلیک روی نویسه مد نظر، نویسه مدنظر درج می شود و کادر محاوره ای نویسه های ویژه همچنان باز می ماند. اما اگر روی نویسه مدنظر [یک بار] کلیک کنیم و سپس دکمه **Insert** را بزنیم؛ نویسه درج و پنجره بسته می شود.

لیبره آفیس

رایتر

راهنمای شروع به کار با لیبره آفیس-رایتر

فصل ۳
قالب بندی

وقتی یک متن ساده را در رایتر می نویسیم ممکن است از لحاظ ظاهری زیبا به نظر نرسد و لازم است به کمک قالب بندی، ظاهر متن را به گونه ای تغییر دهیم تا زیبایی و خوانایی مورد نیاز را داشته باشد. این فصل، اصول قالب بندی متن در رایتر را پوشش می دهد، مفاهیمی از قبیل:

- قالب بندی بندها و نویسه ها
- قالب بندی دستی و سبک ها
- استفاده از قالب بندی خودکار
- ایجاد فهرست های گلوله ای، شماره دار یا طرحواره ای

در این فصل فرض بر این است که با تکنیک های متنی که در فصل ۲ توضیح داده شده است، آشنایی داریم.

قالب بندی نویسه ها

ما می توانیم بعد از انتخاب متن (نویسه های) مورد نظر، قالب های متعددی به آن اعمال کنیم. مهم ترین ابزارهای قالب بندی نویسه ها از طریق دکمه های نوار ابزار قالب بندی و با استفاده از پانل نویسه ها در دسته خصوصیات نوار جانبی در دسترس هستند از جمله:

- نوع قلم (Font) و اندازه و جلوه های آن
- سبک نگارش قلم (توپر (Bold)، کج (Italic)، زیرخط دار و...)
- رنگ قلم و پس زمینه آن

نوع قلم، اندازه و جلوه ها

نوع، اندازه، رنگ و جلوه ها و سایر ویژگی های قلم را از راه های زیر می توانیم تغییر دهیم:

- از فهرست های کشویی قلم و اندازه و سایر دکمه های در نوار ابزار قالب بندی
- با استفاده از پانل نویسه ها در دسته خصوصیات نوار جانبی

- پنجره محاوره‌ای قلم

برای افزایش یا کاهش اندازه قلم غیر از کشوی فهرست اندازه قلم روی نوار ابزار قالب‌بندی، راه دیگری نیز وجود دارد؛ می‌توانید از پانل نویسه‌ها روی دکمه افزایش و کاهش اندازه قلم کلیک کنید که معمولاً اندازه قلم را ۲ نقطه (Point) تغییر می‌دهد.

نقطه (Point)

هر نقطه برابر است با ۱/۷۲ اینچ

تنظیمات روی محاوره نویسه

محاوره نویسه (character) شش صفحک (زبان‌ه یا tab) دارد. که در این بخش نشان داده می‌شود. برای باز کردن محاوره نویسه چندین راه وجود دارد:

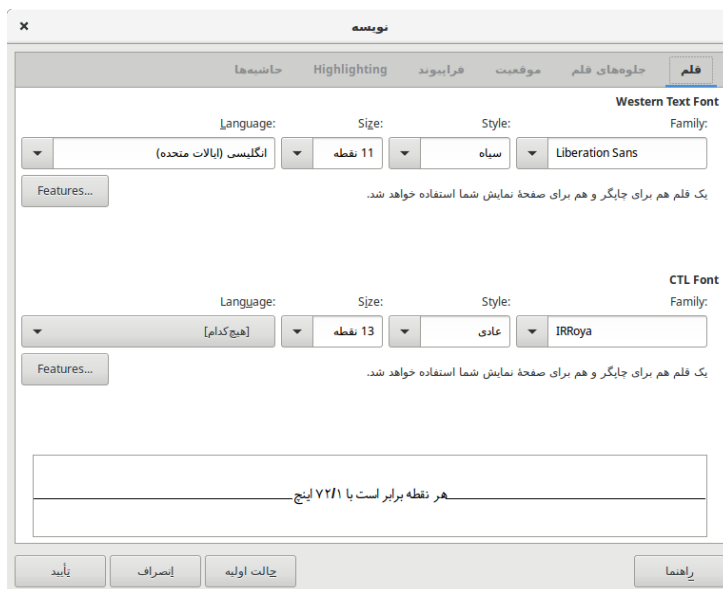
- کلیک روی منوی قالب بندی < Format > character ... از روی نوار منو
- کلیک راست روی متن انتخابی و انتخاب ... character از زیرمنوی character
- کلیک روی چرخنده More Options پانل Character نوار جانب، وقتی دسته Properties باز است.

قلم، اندازه، رنگ و جلوه‌های قلم

در زبان قلم (شکل ۱۵) می‌توانیم نام قلم، سبک (حالت‌های مختلف قلم شامل عادی، توپر، کج)، اندازه و زبان آن را مشخص کنیم.

قسمت western Text Font موارد مربوط به زبان لاتین و از قسمت CTL Font موارد مربوط به زبان فارسی را تنظیم می‌کنیم.

از زبان‌ه جلوه‌های قلم (شکل ۱۶) نیز می‌توانیم رنگ قلم و طیفی از جلوه‌ها را انتخاب کنیم که البته برای مستندات رسمی چندان مناسب نیستند.

شکل ۱۵: زبانه قلم از محاوره نویسه

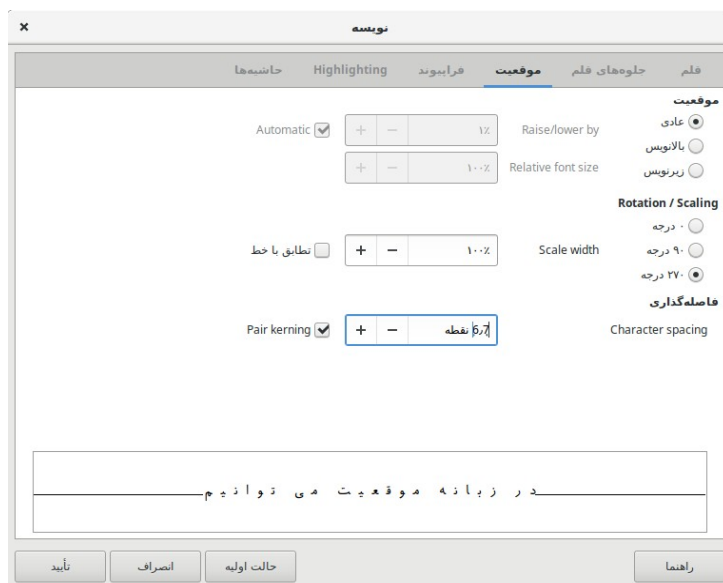

شکل ۱۶: زبانه جلوه‌های قلم از محاوره نویسه

موقعیت

مطابق با شکل ۱۷ در زبانه موقعیت می‌توانیم موقعیت نویسه‌ها را مشخص کنیم به این معنا که:

- عادی باشند یا اندیس بالا یا اندیس پایین و اگر اندیس هستند چند درصد اندازه قلم اصلی باشند.
- دارای زاویه ۰، ۹۰ یا ۲۷۰ درجه باشند یا به عبارت دیگر عمودی باشند یا افقی ()
- فاصله بین نویسه های وجود داشته باشد

شکل ۱۷: زبانه موقعیت از محاوره نویسه

فراپیوند (HyperLink)

زبانه فراپیوند این امکان را با ما می دهد نشانی اینترنتی یا پرونده ای را مشخص کنیم تا با کلیک روی نویسه های انتخاب شده، آن پرونده یا صفحه اینترنتی باز شود.

برجسته سازی (HighLight)

از زبان برجسته کردن می توانیم شبیه ماژیک های فیسفری، نویسه های مدنظرمان را با رنگی دلخواه، برجسته کنیم، همان طور که قبلا هم گفته شد، انجام این کار از نواریزار قالب بندی و نوار جانبی هم امکان پذیر است (دکمه کنار رنگ قلم)

حاشیه‌ها

آخرین زبانه هم برای این که دور نویسه‌های خود به ترتیبی که مدنظر داریم، حاشیه‌ای با جلوه مدنظر خودمان اضافه کنیم. در مورد حاشیه‌ها در قسمت بندها توضیح بیشتر ارائه خواهد شد.

قالب بندی بندها

برای قالب بندی بند نیاز به انتخاب بند نیست و تنها کفایت مکان نما در بند باشد. البته اگر چند بند را بخواهیم همزمان قالب بندی کنیم باز هم لازم است ابتدا حداقل بخشی از هر دو را انتخاب کرده باشیم. ما می‌توانیم قالب‌های مختلفی را به بندها اعمال کنیم، مثلاً با استفاده از:

- شمایل روی نوار ابزار قالب بندی
- پانل **Paragraph** از دسته **Properties** نوار جانبی
- دستورات موجود در منوی قالب بندی نوار منو
- گزینه‌های موجود در محاوره بند

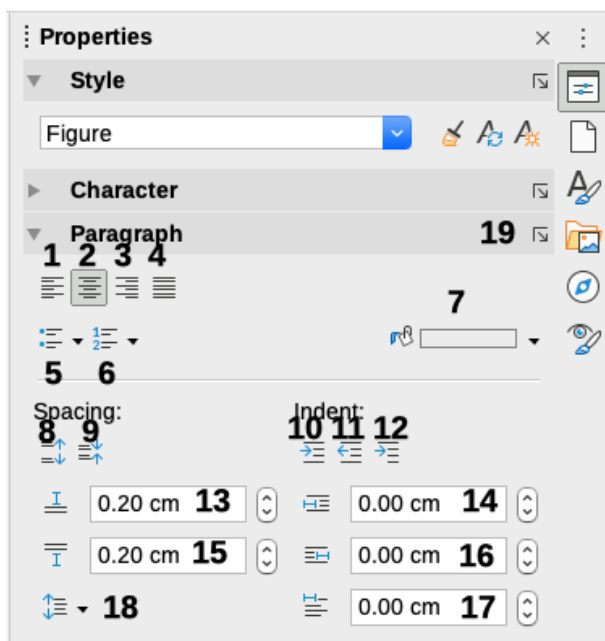
مهم‌ترین ابزارهای قالب بندی بند از طریق دکمه‌های نوار ابزار قالب بندی و با استفاده از پانل بند در دسته خصوصیات نوار جانبی در دسترس هستند.

در زیر شکل ۱۸ دکمه‌ها و شمایل مربوط به بند معرفی شده‌اند.

تراز بندی بند

تراز بندی یا چینش که در اینجا منظور تراز بودن خطوط مد نظر است را با مثال توضیح خواهیم داد. وقتی می‌گوییم این بند راست چین است یا از راست تراز شده است منظور این است که فاصله همه اولین کلمات آن بند از حاشیه سمت راست یکسان است.

ما می‌توانیم از دکمه ۱ تا ۴ شکل ۱۸ که مشابه آن در نوار قالب بندی وجود دارد برای تراز بندی استفاده کنیم. شکل نمونه‌های از اعمال تراز بندی به متن را به شما نمایش می‌دهد.

۱	چپ چین (تراز چپ)	۸	افزایش فاصله با بند بعدی و قبلی	۱۵	تورفتگی از چپ
۲	وسط چین	۹	کاهش فاصله با بند بعدی و قبلی	۱۶	تورفتگی از راست
۳	راست چین	۱۰	افزایش تورفتگی	۱۷	تورفتگی اولین خط
۴	تراز از دو طرف	۱۱	کاهش تورفتگی	۱۸	فاصله خطوط
۵	گلوله‌ها	۱۲	<i>Hanging Indent</i>	۱۹	گزینه‌های بیشتر از طریق باز شدن
۶	شماره گذاری	۱۳	فاصله قبل از بند		محاوره مربوطه
۷	رنگ پس زمینه	۱۴	فاصله بعد از بند		

شکل ۱۸: پانل های سبک و بند از دسته خصوصیات روی نوار جانبی

متن راست چین یا از تراز شده از راست.

متن وسط چین

متن چپ چین یا تراز شده از چپ

متن هم تراز شده (Justified) بین کلمات هر خط در صورتی که کل خط را پر نکنند، فاصله‌هایی درج می کند یا در فارسی برخی کلمات کشیده تر می کند تا فاصله ابتدای اولین کلمه از حاشیه راست و آخرین کلمه از حاشیه چپ، در خطوط ماقبل آخر یکسان باشد.

شکل ۱۹: گزینه‌های تراز بندی متن

خط اول و آخر هر بند گاهی در ترازبندی استثنا می‌شوند. به عبارتی گاهی برای زیبایی متن خط اول هر بند را تورفته می‌کنیم و خط آخر برای این که ممکن است نیاز به فاصله و کشیدگی زیاد داشته باشد هم‌تراز با سایر خطوط نمی‌شود.

تنظیم فاصله بین خطوط و بندها

فاصله بین خطوط که در دکمه شماره ۱۸ شکل ۱۸ مشاهده می‌شود، همان طور که از نام آن پیداست فاصله بین خط زمینه دو خط است.

به طور پیش فرض فاصله خطوط از هم ۱ (single) است؛ بدیهی است با بیشتر کردن این مقدار، فاصله خطوط از هم بیشتر و بالتبع تعداد خط در یک صفحه کم‌تر خواهد شد. مثلا اگر این فاصله را ۲ (دوبرابر) قرار دهیم انگار یک خط در میان نوشته شده است.

فاصله بند اشاره دارد به فاصله عمودی بند با بند قبلی و بعدی، که همان طور که در شکل ۱۸ دیده می‌شود از طریق دکمه‌های ۸ و ۹ قابل تنظیم است. البته اگر بخواهیم فاصله بند از بند قبلی متفاوت از فاصله آن با بند بعدی باشد؛ مقدار مورد نظر را قسمتی که در شکل ۱۸ با شماره ۱۳ و ۱۴ نشان داده شده، ثبت می‌کنیم.

تورفتگی

برای تورفتگی یا کنگره ای کردن متن در جهت زیبایی و خوانایی بیشتر متن، می‌توانیم از دکمه‌هایی که در شکل ۱۸ برچسب ۱۰ و ۱۱ خورده است، مقدار فاصله بین حاشیه صفحه و خطوط بند را افزایش و در صورت نیاز دوباره کاهش دهیم.

از تنظیمات مشخص شده با برچسب ۱۵ و ۱۶ در همان شکل نیز می‌توانیم فاصله حاشیه از ابتدا یا انتهای خطوط را نیز مشخص کنیم. برچسب ۱۷ هم مشخص کننده تنظیمات تورفتگی صرفا برای اولین خط است.

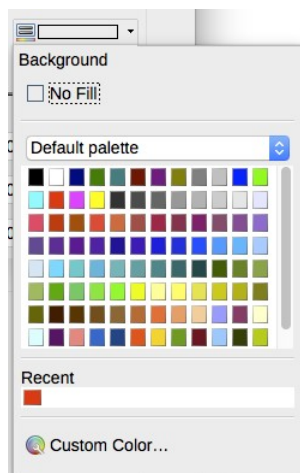
دکمه ۱۲ کارایی تورفتگی خط اول را تغییر می دهد؛ بدین معنا که به جای تورفتگی خط اول، سایر خطوط غیر از خط اول شامل افزایش یا کاهش تورفتگی خواهند شد.

این بند نمونه‌ای است از تورفتگی خط اول بند است که در بندهای کتاب‌ها معمول است. در بند بعدی نمونه‌ای از حالت برعکس آن خواهید دید.

این بند هم نمونه‌ای است از بند با تورفتگی همه خطوط غیر از خط اول (*hanging indent*). تورفتگی غیر خط اول اغلب برای شماره گذاری بندها، یا قرار دادن شمایل یا تصویری در ابتدای خط اول استفاده می‌شود تا شماره یا تصویر موجب تورفتگی ظاهری خط اول نشود

رنگ پس‌زمینه بند

برای این که پس‌زمینه بند رنگی باشد می‌توانیم روی دکمه‌ای که در شکل ۱۸ با برچسب ۷ نشان داده شده، کلیک می‌کنیم تا جعبه رنگ باز شود، یک رنگ انتخاب کنیم. اگر رنگ مورد نظرمان در جعبه رنگی نبود از **Custom Color** رنگی سفارشی و دلخواه انتخاب می‌کنیم. رنگ‌هایی که اخیراً در این قسمت یا سایر قسمت‌های برنامه استفاده شده است، در قسمت **Recent** مشاهده می‌شود.

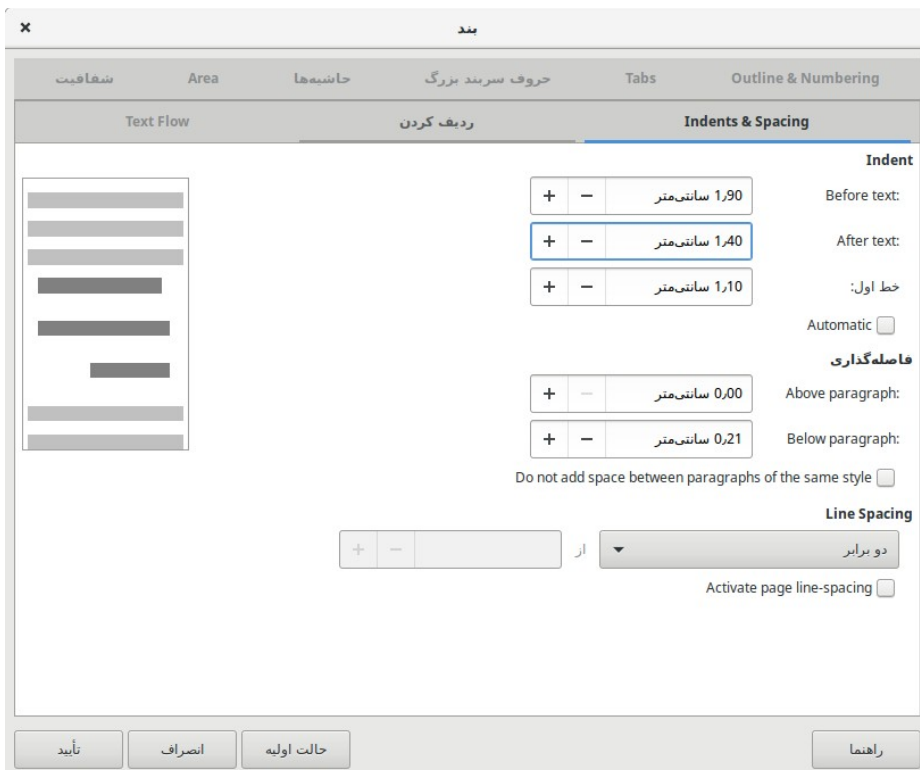

شکل ۲۰: انتخاب رنگ برای پس‌زمینه بند

فاصله‌گذاری بند اغلب در مستندسازی رایانه‌ای، مانند این کتاب مورد استفاده قرار می‌گیرد. تورفتگی بند معمولاً در سایر اسناد مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای طراحی خوب، از فاصله بند یا تورفتگی استفاده کنید اما هرگز هر دو با هم استفاده نکنید.

تنظیمات روی محاوره‌بند

محاوره بند شامل چندین زبانه است: پرش‌ها (Tabs) که در صفحه پرش‌ها توضیح آن آمده است)، حاشیه‌ها (Borders) - بزرگ‌نویسی اولین نویسه‌ها یا کلمه ابتدای بند (drop caps)، ناحیه (Area) که انتخاب‌های بیشتری غیر از رنگ برای پس‌زمینه بند فراهم می‌کند)، گلوله و شماره‌گذاری.

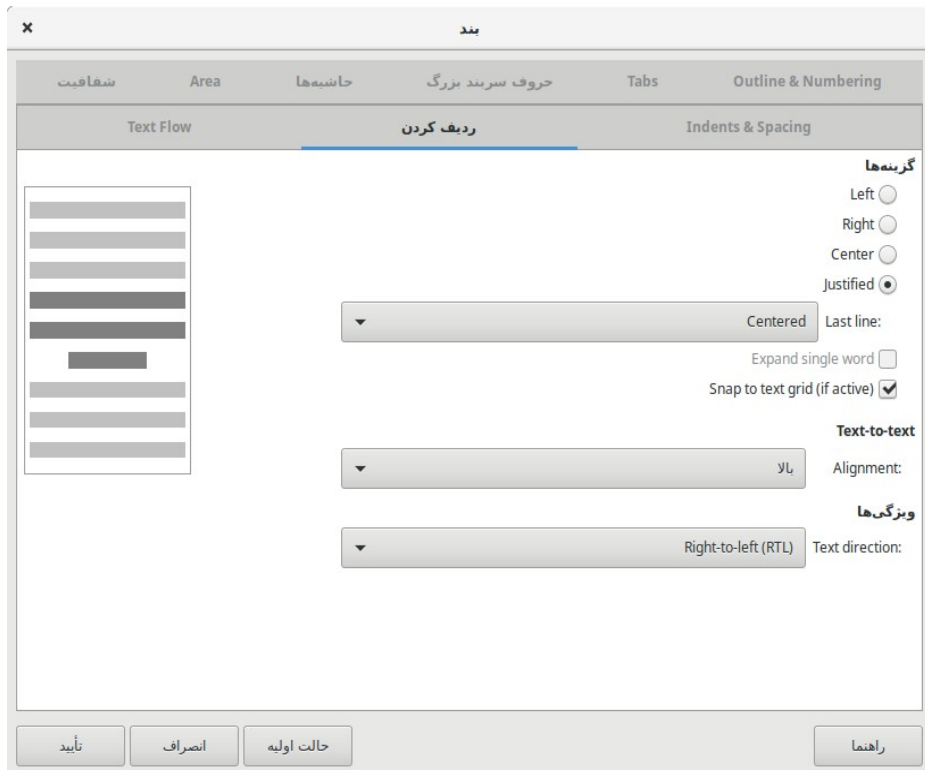
شکل ۲۱: سربرگ تورفتگی و فاصله‌گذاری از محاوره بند

تورفتگی‌ها و فاصله‌گذاری

همان طور که در شکل ۲۱ مشاهده می‌شود مشابه تنظیماتی که از نوارابزار قالب‌بندی و نوارجانبی در اختیار داشتیم در این محاوره نیز در اختیارمان است و البته این مزیت در این محاوره وجود دارد که می‌توانیم قبل از اعمال، پیش‌نمایشی شماتیک را مشاهده کنیم.

ترازبندی (Alignment)

در مورد ترازبندی متن که ترجمه آن در شکل ۲۲ ردیف کردن دیده می‌شود نیز تنظیماتی مشاهده می‌شود که در نوارابزار قالب‌بندی و نوارجانبی مشاهده کرده بودید.

شکل ۲۲: سربرگ ترازبندی (Alignment) از محاوره بند

این محاوره علاوه بر مزیت گفته شده در سربرگ قبلی (مشاهده پیش‌نمایش)، این مزیت را دارد که می‌توانیم برای خط آخر در تراز دو طرفه هم تعیین تکلیف کنیم. مثلاً بخواهیم آخرین خط بند، وسط‌چین باشد یا آن هم مانند این بند، اجباراً از دو طرف تراز باشد.

Text Flow

از این زبانه مباحث پیشرفته تری در بر دارد که فعلا در این نگارش به توضیح آن نمی‌پردازیم؛ به عنوان نمونه: خط ربط (hyphenation):

گاهی نمی‌خواهیم متن‌ها برای ترازبندی کشیده شوند یا بین آن‌ها فاصله اضافی و می‌خواهیم اندازه عادی خود را داشته باشند. در این حالت با خط ربط **hyphenation** آخرین کلمه خط را دو قسم - مت می‌کنیم. این کار را بیشتر در نگارش‌های دستی مشاهده کرده‌ام که می‌خواستیم کلمه‌های بیشتری در یک صفحه جا شود و بندها دارای ترازبندی دو طرفه به نظر برسند.

طرح کلی و شماره گذاری (Outline & Numbering)

برای این که بتوانیم رئوس یا خلاصه مطالب را فهرست یا شماره گذاری کنیم؛ غیر از استفاده از دکمه مربوطه روی نوار قالب‌بندی یا نوار جانبی استفاده از سربرگ **Outline & Numbering** هم امکان‌پذیر است.

توضیحات بیشتر در مورد گلوله‌ها و شماره‌گذاری در صفحه ۵۴ ارائه خواهد شد.

پریش‌ها (Tabs)

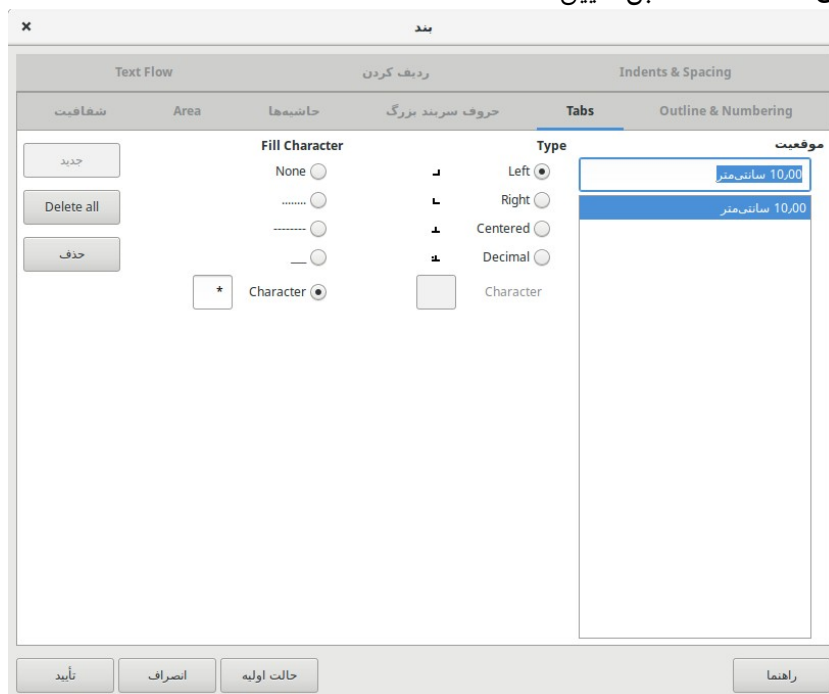
یک روش برای ایجاد فاصله خالی بین متون، زدن کلید **Space** به اندازه موردنیاز است، اما این روش، مناسب نیست و حتی ممکن است گاهی مشکل‌زا هم بشود؛ به همین دلیل در نرم‌افزارهای واژه پرداز برای کاربران، امکانی بنام **Tab** در نظر گرفته می‌شود. برخی کاربردهای **Tab** :

- تعیین مقدار حرکت مکان‌نما پس از فشردن **tab**، مثلا شعر فارسی***** کاربرد اول
- پر کردن فاصله با نویسه خاص***** کاربرد دوم
- ایجاد جدول***** کاربرد سوم

چندین حالت **Tab** داریم که در شکل ۲۳ مشخص شده است؛ با انتخاب **left** بعد از پریش، نوشته‌ها چپ‌چین نوشته می‌شوند (از چپ تراز می‌شوند).

با دوبار کلیک روی خط کش افقی - بین حاشیه راست و چپ- هم می‌توانیم مستقیما وارد سربرگ **Tabs** از محاوره بند شویم.

با کلیک روی خط کش هم می‌توانیم، **Tab** قراردهیم، نوع آن هم قبل از کلیک روی خط کش با کلیک روی علامت **Tab** قابل تعیین است.

شکل ۲۳: تعیین ایستگاه‌های پرش از محاوره بند

نکته

واحدهای اندازه‌گیری روی خط کش را می‌توانیم با کلیک راست روی آن به واحد مدنظر (سانتی‌متر، میلیمتر یا ...) تغییر دهیم.

نکته

استفاده از پرش‌ها برای صرفاً ایجاد فاصله بین متون، چندان توصیه نمی‌شود. بر اساس کاربردی که مد نظر دارید استفاده از جدول و کادر انتخاب بهتری است.

بزرگ‌نویسی اولین نویسه‌ها (drop caps)

اولین نویسه‌ها یا کلمه ابتدای بند (drop caps) از طریق این سربرگ امکان‌پذیر است (مشابه همین بند)

بزرگ‌نویسی

شکل ۲۴: Drop Caps از مجاوره بند

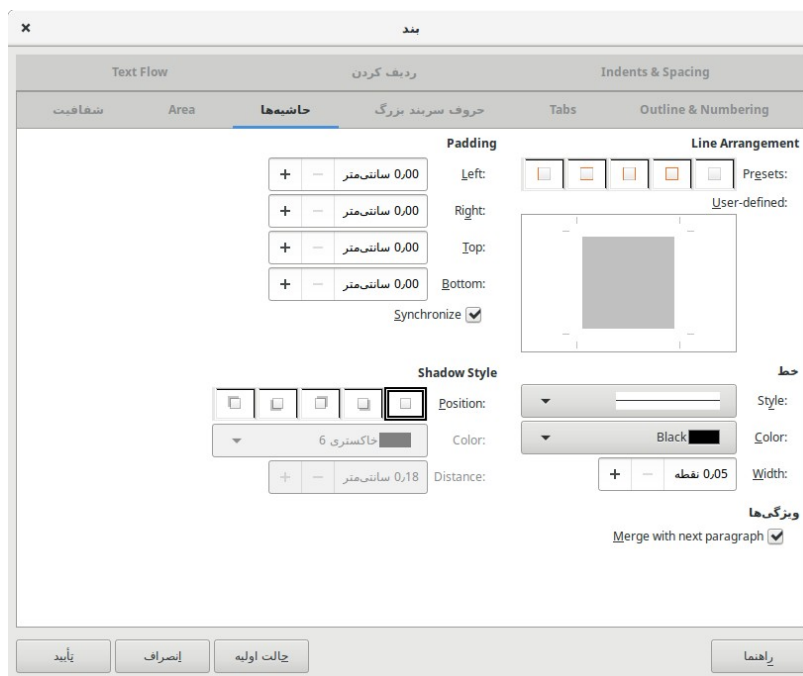
اگر **Whole word** انتخاب شود، اولین کلمه به اندازه تعداد خطی در کادر **Lines** نوشته شده است. بزرگ خواهد شد.

حاشیه‌ها (Borders)

حاشیه‌ها برای خارج کردن یک یا چند بند از موضوع اصلی متن، کاربرد دارند؛ مثلاً نکته‌ها و یادداشت‌ها در همین کتاب با حاشیه پایین متمایز هستند.

همان‌طور که گفته شد و در شکل ۲۵ مشاهده می‌شود، ما می‌توانیم یک تا چهار طرف بند، حاشیه داشته باشیم، حاشیه، می‌تواند از اطراف با متن فاصله داشته باشد (**padding**).

یک بند غیر از حاشیه، همچنین می تواند سایه (Shadow) هم داشته باشد. و در انتها، گزینه Merge with next paragraph این امکان را برای ما فراهم می سازد که بندهای انتخابی هر کدام حاشیه جداگانه داشته باشند یا همگی شبیه یک بند حاشیه داشته باشند.

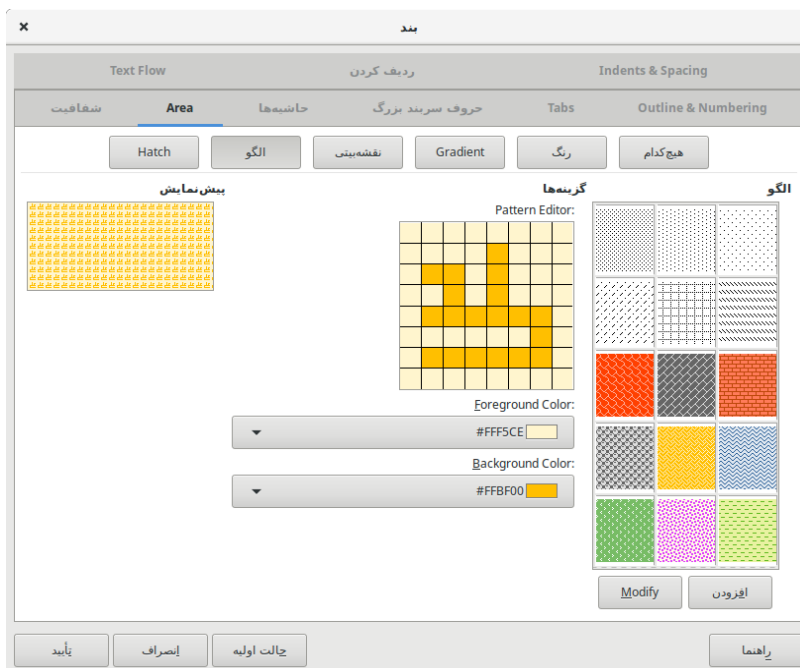

شکل ۲۵: گزینه‌های مربوط به حاشیه‌های بند

سطح (Area)

ناحیه یا سطحی که بند روی آن قرار دارد [که پس زمینه هم خوانده می‌شود]، نیز دارای تنظیمات بیشتری است که از سربرگ Area قابل تعیین و تغییر است.

مزیت این سربرگ به نوار جانبی این است که غیر از رنگ، همان‌طور که در شکل ۲۶ مشاهده می‌شود؛ ۴ حالت دیگر هم قابل انتخاب است. (طیف رنگ، تصویر، الگو و هاشور) به عنوان نمونه سطح یا پس زمینه همین بند، با الگو پر شده است.

شکل ۲۶: پر کردن سطح یا پس زمینه بند از محاوره بند

شفافیت

اگر پس زمینه ما تیره باشد و موجب ناخوانایی متن شود، جای نگرانی نیست؛ این امکان در رایتر وجود دارد که از طریق سربرگ بعدی آن را شفاف تر (شیشه ای) کنیم.

کار با گلوله‌ها و شماره گذاری

برای این که فهرست وار بیان کردن برخی مطالب لازم می شود از شماره گذاری بندها یا گلوله گذاری ابتدای آن استفاده کنیم. برای این منظور چندین راه وجود دارد:

- استفاده از نوار ابزار گلوله یا شماره گذاری
- استفاده دکمه های گلوله یا شماره گذاری از نوار ابزار قالب بندی یا نوار جانبی
- استفاده از محاوره گلوله و شماره گذاری
- کلیک راست روی بند و انتخاب یکی از گزینه‌های منوی **Bullets and Numbring**

برای تولید چنین فهرستی در ساده ترین حالت انتخاب بندهایی که می‌خواهیم شماره یا گلوله دار شوند و سپس کلیک روی دکمه شماره یا دکمه گلوله از نوار ابزار یا پانل بند در نوار جانبی، امکان‌پذیر است.

نکته

فهرست ما می‌تواند تودرتو باشد به این معنی که مثلا بند دوم ما زیر فهرستی با شماره یا گلوله گذاری جداگانه داشته باشد؛ در شکل ۲۷ نمونه ای از سطح بندی بندها که می‌تواند برای ما فهرست تودرتو ایجاد کند را مشاهده می‌کنید.

۱. فصل اول (سطح اول شماره گذاری)
 - مقدمه (سطح دوم شماره گذاری)
 - معرفی (سطح دوم شماره گذاری)
 - آشنایی با محیط (سطح سوم شماره گذاری)

۲. فصل دوم

۱. مقدمه
۲. کار با متن

شکل ۲۷: نمونه از از فهرست تو در تو

نکته

البته اگر قبلا این دکمه‌ها را زده باشیم با رفتن به بند بعد با **Enter** شماره گذاری یا گلوله گذاری در همان سطح ادامه می‌یابد.

استفاده از نوار ابزار گلوله‌ها و شماره گذاری

استفاده از این نوار ابزار برای ایجاد و مدیریت فهرست‌های تودرتو (ایجاد زیرمجموعه یا سطح پایین‌تر برای یک عنوان و جابجا کردن آن) خیلی مفید است. مثلا اگر چند بند که شماره گذاری شده است را بخواهیم جابجا کنیم با نوار ابزار به سادگی می‌توانیم بندها را بالا (قبل از) بند قبلی یا پایین (بعد از) بند بعدی منتقل کنیم در حالی که اگر بخواهیم **copy & paste** کنیم به ویژه اگر

فهرست تودرتو باشد برای تنظیم مجدد شماره ها و ساختار مدنظرمان تلاش و زحمت فراوانی نیاز خواهد شد.

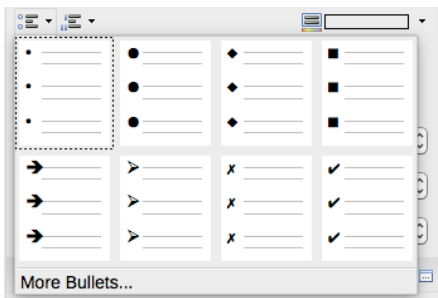
اگر نوارابزار را مشاهده نمی کنید، برای ظاهر کردن آن، نما < نوار ابزارها > گلوله ها و شماره گذاری (View > Toolbars > Bullets and Numbering) را از نوامنو دنبال کنید.

نکته

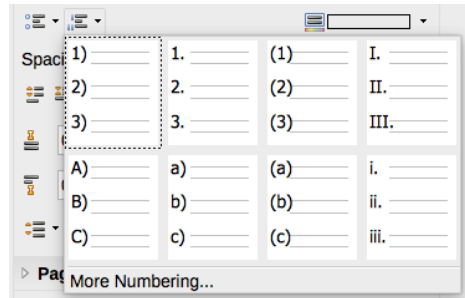
در ابتدای هر بند با دکمه افزایش تورفتگی یا دکمه TAB صفحه کلید سطح فهرست را کاهش می دهد و دکمه کاهش تورفتگی یا کلید میانبر Shift+Tab سطح را افزایش می دهد. در صورت لزوم به استفاده از پرش در بندهای شماره یا گلوله گذاری شده می توانیم از Ctrl+Tab استفاده کنیم.

دکمه های گلوله یا شماره گذاری از نوار ابزار قالب بندی یا نوار جانبی

از جعبه شماره ها و گلوله ها می توانیم فهرست های معمولی ایجاد کنیم یا محاوره گلوله ها و شماره گذاری را باز کنیم. (More Bullets... و More Numbering...). البته نوار جانبی ابزارهای تغییر سطح یا جابجایی بندها که در نوار ابزار شماره گذاری دیده می شود را ندارد.

شکل ۲۸: جعبه انتخاب نوع گلوله ها

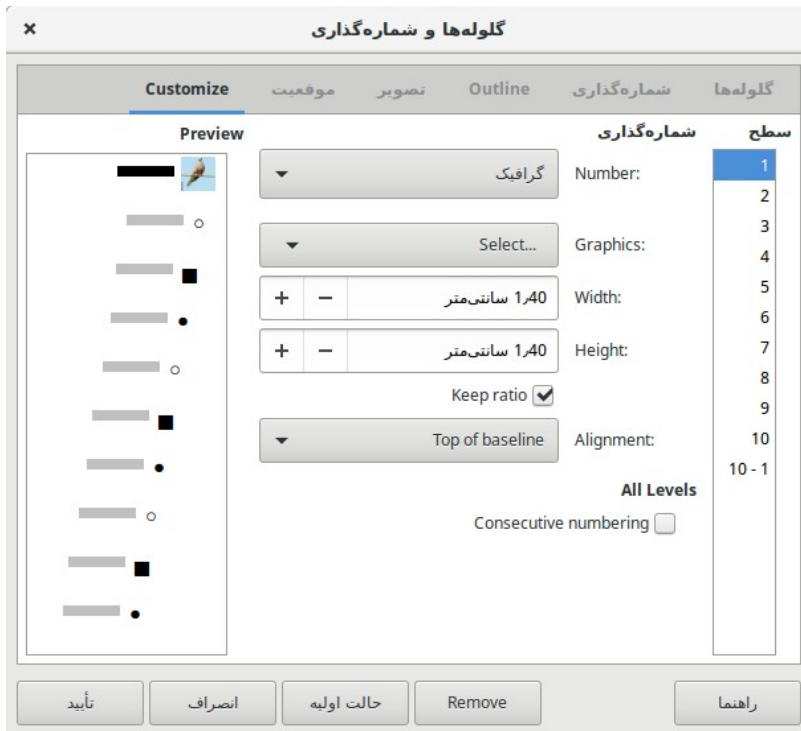

شکل ۲۹: جعبه انتخاب نوع شماره گذاری

استفاده از محاوره گلوله و علامت گذاری

محاوره گلوله و شماره گذاری شش زبانه دارد. چهار زبانه شامل سمبل ها و ترتیب از قبل تعریف شده هستند: گلوله ها، شماره گذاری، طرح کلی (انتخاب از بین ۸ طرح با ترتیب استاندارد) و

تصویر(انتخاب تصویر علامت). دو زبانه شامل جزییاتی است که قالب تغییر هستند: زبانه موقعیت(**Position**) که موقعیت علامت یا شماره ها و موقعیت(فاصله) و تورفتگی و پرش متن هر سطح(پله) از آن قابل تنظیم است) و زبانه شخصی سازی(**Customize**) که در آن می توانیم نوع شماره گذاری که عددی یا حروفی باشد، از چه شماره ای شروع شود و غیره و حتی تصویری دلخواه از رایانه خودمان به عنوان علامت ابتدای بند در سطح مورد نظر استفاده کنیم.

شکل ۳۰: سربرج شخصی سازی از محاوره گلوله ها و شماره گذاری

همان طور که در ابتدای این بند و در شکل ۳۰ می بینید از تصویر یا کریم به جای علامت استفاده کرده ایم.

برای باز کردن محاوره علامت ها و شماره گذاری چندین راه وجود دارد:

- کلیک روی **(More Numbering...)** و **(More Bullets...)** زیر جعبه شماره ها و علامت ها
- کلیک راست روی بند و انتخاب **گلوله ها و شماره گذاری...** از منوی **Bullets And Numbring...**

قالب بندی: مستقیم (دستی) یا سبک‌ها (Styles)

دو گونه قالب بندی داریم که در ادامه توضیح داده خواهد شد.

قالب بندی مستقیم [یا دستی]

اعمال قالب بندی به طور مستقیم روی بندهای خاص، نویسه‌ها، صفحات، قاب‌ها، فهرست‌ها یا جداول. به عنوان مثال می‌توانیم کلمه ای را انتخاب کنیم و سپس روی دکمه‌ای از نوار قالب بندی، مانند توپر (Bold) یا کج (Italic) کلیک کنیم.

سبک‌ها

بسته‌ای از گزینه‌های قالب بندی تحت عنوان یک نام. به عنوان مثال، سبک بند (paragraph style) می‌تواند شامل تنظیمات متعددی مانند قلم، اندازه آن، فاصله بین خطوط و غیره باشد که هر جای که خواستیم از آن استفاده کنیم با انتساب آن سبک به بند خاص، همه تنظیمات یک جا اعمال می‌شود.

استفاده از سبک‌ها توصیه می‌شود

از آنجا که سبک‌ها مجموعه‌ای از قالب‌ها را، همزمان اعمال می‌کند، به ما این توانایی را می‌دهد که قالب یک سند را منظم کنیم و با کم‌ترین زحمت، قالب بندی را در تمام سند اعمال کنیم. بنابراین استفاده از سبک‌ها به شدت توصیه می‌شود. به علاوه این که استفاده از سبک‌ها قابلیت‌هایی مانند ایجاد خودکار فهرست مطالب را فراهم می‌کند که ممکن است از آن مطلع نباشید.

فرض کنید که می‌خواهیم یک کتاب مثلا ۲۰۰ صفحه‌ای را با نرم‌افزار رایتر تایپ و صفحه آرایی کنیم؛ اگر به صورت معمولی از نرم افزار استفاده کنیم، بعد از تایپ کتاب اگر از ما خواسته شود قلم یا رنگ بندی عناوین کتاب را تغییر دهیم، نیاز به صرف زمان زیادی دارد. یا اگر بخواهیم فهرستی از مطالب کتاب به همراه شماره صفحه آن استخراج کنیم، کار طاقت فرسایی است به ویژه اگر با تغییر اندازه قلم‌ها یا اندازه صفحه و...، شماره صفحات تغییر کند.

اما اگر از قابلیت سبک (Style) استفاده کرده باشیم همه این کارها (به روزرسانی‌ها) با یک دستور به روز رسانی (update) یا چند کلیک ساده انجام می‌شود.

یادداشت

از ابتدای این فصل هر چه گفته بودیم، اعمال قالب‌بندی دستی بود اما سبک‌ها آن قدر کارا و کاربردی هستند که در نسخه اصلی کتاب دو فصل [۸ و ۹] به آن اختصاص داده شده است.

رایتر سبک‌هایی به طور پیش‌فرض دارد که قابل حذف نیستند و فقط می‌توانیم آن‌ها را مطابق با نظر خود تغییر دهیم؛ همچنین می‌توانیم سبک جدیدی ایجاد کنیم و در نهایت به جای این که هر بار قالب بندی روی بندها انجام دهیم سبکی را منتسب به بند، نویسه‌ها، صفحاتمان کنیم. مدیریت یا در واقع اعمال یا تغییر سبک‌ها و ایجاد سبک جدید از چند روش امکان‌پذیر است:

- از کشوی فهرست سبک‌ها در ابتدای نوار ابزار قالب بندی و ... **more styles**
- به طور آسان و سریع از دسته سبک‌ها در نوار جانبی
- منوی **style** از نوار منو یا **f11**
- ظاهر کردن نوار ابزار سبک‌ها از **نما < نوار ابزارها**
- کلیک راست و انتخاب منوی بند یا نویسه یا ... **page style**

با کلیک روی شمایل سبک جدید بر اساس انتخاب فعلی (**New Style from Selection**) یا ویرایش سبک (**Edit Style**) محاوره‌ای مشابه شکل ۳۱ خواهیم دید که در آن جزییات بسیاری از ویژگی‌های قلم گرفته تا این که سبک بند بعدی (پس از **Enter**) چه باشد؛ مشاهده می‌شود.

یادداشت

در رایتر نویسه‌ها هم می‌توانند سبک داشته باشند؛ به عبارت دیگر می‌توانیم برای کلماتی که لازم است متفاوت از سایر کلمات بند باشد هم سبکی در نظر بگیریم تا در صورت نیاز قالب (قلم، رنگ، اندازه و ...) همگی را یکجا تغییر دهیم.

شکل ۳۱: محاوره سبک بند (Paragraph Style Dialog)

احتیاط !

قالب بندی دستی [که قالب بندی مستقیم هم خوانده می شود]، سبکها را رد می کند یا به عبارتی اولویت اعمال بالاتری دارد، به این معنا که اگر قسمتی را به طور دستی قالب بندی کنیم، هیچ سبکی بر آن قسمت، اعمال نمی شود.

حذف قالب بندی دستی

برای حذف قالب بندی دستی، متن مورد نظر را انتخاب می کنیم و:

- از نوار منو قالب بندی < **Format > Clear Direct Formatting** را انتخاب می کنیم یا
- روی آن کلیک راست می کنیم و **Clear Direct Formatting** را انتخاب می کنیم یا
- یا روی شمایل **Clear Direct Formatting** روی نوار ابزار قالب بندی، کلیک می کنیم یا
- **Ctrl+M** را از صفحه کلید می فشاریم.